

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:
1-hetesben petit sor egyszer 20 fillér
minden következőnél 16 fillér

Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

Aradi és csanádi egyetemen
vasútiak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 22

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 22.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, augusztus 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: Tankönyv-panamák és írka-panamák.
- A hivatalos hang a választói törvényről.
- Tisztviselő telep Aradon.
- Megszüntetik a salinügyi bizottságot.
- A priváta.
- Aszonyi szemmel.
- Kertmunkás-képző Aradon.
- Közszéki tisztviselők régalmazási pörre.
- A megosolt férj.
- Hétmillió elikkasztás a királyi udvartartásában.
- Kávéházi asszonyok.
- Sikkasztással vadolt prima donna.
- A gyilkos benzínrobbanás.
- Szelle József a hivatalos lapban.
- A kormányozható gölya.
- Tárca: A házasságszerző priváta.

Tankönyv-panamák és írka-panamák.

Arad, augusztus 29.

A problémák, amelyek az alábbi kérdésekben ügetnek az olvasó közönség elé, nem újak és azért nincsenek jobban tisztázva, mint akkor, amidőn először foglalkoztak velők. Minden kis diák tisztában van vele és előttünk mégis sült rébusz. Mért van az, hogy a francia nyelvnek alapvető elemeit Lepetit és Apró tanár urak tankönyvének csupán a tizenhetedik kiadásából lehet megszerezni, míg a közvetlenül ezt megelőző, tizenhatodik kiadás abszolút alkalmatlan arra, hogy a diák azt haszonnal biflázza? És hogy van az, hogy néhány esztendő előtt a tizenhatodik kiadást ugyanolyan szédítő úr választotta el a tizenötödik, már szintén javított és átdolgozott kiadástól? Vajjon úgy Lepetit, mint Apró tanár uraknak, az illusz-

tris tankönyviróknak francia nyelvtudományja, mint egy szellemi áloó, minden három évben újat nyit, és az új virág szépségében annyira tökéletes, hogy a régi, hervadt terméket értéktelenné teszi? Vagy a francia nyelvtanok irodalmában olyan állandó, erőteljes forrongás van, hogy minden két, három évben új irány kerül felül, amely előtt minden tankönyvszerzőnek le kell borulnia, s annak megfelelően a műveit átgyúrni?

Mi ezt nem értjük meg, pedig nem csak a francia nyelvtannal van ez így, hanem a fizikával, a költészettannal, az ábrázoló mértannal és a bölcsészeti előtannal. És a fönt okvetetlenkedő kérdésekkel hiába állítjuk szembe azt, hogy tulajdonképpen a tizenhetedik kiadás szakasztott olyan, mint a tizenhatodik, csak a fejezetek sorrendje változott meg: ami elől volt, azt hátra rakták és viszont. És hiába gondolunk a tudománynak örök és állandó voltára: hogy amit egyszer megállapítottak és leszögeztek, az úgy marad a világ végéig. A kis diák, aki most követi a bátyját az ötödik osztályban, kérihetetlenül kijelenti, hogy ő a bátyjától öröklött könyveket nem használhatja, mert mindenből új kiadás van. A házmester hiába küldi gyerekeit az iskola előtt zsivajgó diákvásarra, hogy régi könyveket vegyen, a melyekkel egy vagyont takarítana meg: a diák kijelenti a házmesternek, hogy ebből is abból is új kiadás van, és ő megbukik, ha a régi kiadásból magol.

És hogy van az, hogy sikeres írásbeli dolgozatot csak azon a füzetben lehet írni, a melyet a diák a tanár ur által ajánlott

boltosnál vesz? O, a tanár ur egy világerő se mondja, hogy itt meg itt vegyettek. De az előírás szerint való, tökéletes írka véletlenül csak ott kapható. Az a füzet, a melyet másutt árulnak, biztosan változik valamiben: vagy a margója hosszabb másfél milliméterrel, vagy pedig a fődélének a színárnyalata más. És így eshetik meg ez a rajztömbbel, a görbe vonalzóval, a könyvvezetési ívekkel és a radirgummival. Petőfi azt írta egy gyilkos gunnyal csapó versében: „Nyakraváló nélkül akarod megvédeni hazádat?” Mintha a tanár urak egyike-másika is azt mondaná: „Margótlan füzetten akarod gyakorolni a stílust?”

S mindez ugyanakkor esik meg, a mikor a tanítás tul van azon a tapasztalaton, hogy a legtöbbet érő tanítás az, amely nem szorul tankönyvre. Amikor az otthon való betűnyelést be akarják szüntetni s oda fejleszteni a tanítást, hogy csupán a magyarázatból táplálja a szellemi hizalásra bocsátott anyagot. A magyarázatnál ezután nem okoz senkinek se kárt, se költséget, ha tizenötödik és tizenhatodik kiadásai vannak. Ha tudniillik a tanár ur a kutatások, fölfedezések és megállapítások új adataival gyarapítja az előadásait. És a forsriftos füzetekkel drágítják az oktatást ugyanakkor, mikor az ingyenes elemi oktatás után a középiskolai oktatást is köztulajdonná kell tenni, amelyből mindenki merithessen, akinek hozzá való fölfogása van.

A kis diák, a ki a vakációtól jókedvűen jár az iskola előtt, aranybánya, a melyből telhetetlen vágygyal markolnak a tankönyv- és írka-panamázók. Mert, hogy

A házasságszerző priváta.

— Aradi visszaemlékezés. —

A privátáról zengedez most az újság. Én is arról szölok. De nem ellene, nem is mellette. Tessék csak vígan folytatni a vitát. Én csak egy visszaemlékezés erejéig nyulok ehhez a témához.

Én soha sem jártam privátára. Nem lehetett, mert szegények voltunk, de nem is kellett, mert jól tanultam.

Délelőtt 11 órakor a privátisták visszamaradtak az osztályban. A többiek hazamentek. Én nem maradtam ott, de haza sem mentem. Nagyon messzi volt az én hazám! Nem Aradon laktunk, hanem a környező falvak egyikében. Onnét jártam be reggelenként s oda mentem haza délutánonként négy órakor.

Megjárja ez szép időben, de köszönöm szépen, mikor dühöng a szél, megfojt a por, megpörköl a hőség, vagy szembecsapkod a zápor, ragadós sárban kell gázolni a kriminális utakon, amelyek teljesen el is tűnnek pár napi esőzés után. Hát még télen! Mikor hazulról elindultam, még sötét volt. Mikor hazamentem, már sötét volt. Rettentő hideg, nagy hó, amelyben csak keserves kinnal halad az ember. Az ember, ... de hát még az elemi iskolás, vézna gyerek. Nyolcszor fagyott meg a

lábom, kétszer a fülem. A dermesztő hideg szélben örökké könnyezett a szemem. A könyvek megnedvesítették szempilláimat, amikhez finom vékony jégkéreg fagyott. Ez tetszett nekem a legjobban. A felnőttek bajuszán látott jégcsapokat ugyanis mindig irigyeltem. Sűrűn pislogtam tehát jeges pilláimmal, amelyek összecsapása gyöngye, halk neszt adott, de fületem negyezve hallgattam ezt a csapkodást, amely nagyon kedves multságom volt.

Még nem szölköttem azonban egy fontos úgról: az ebédéről. Mert lássák be, hogy a gyerek, aki néhány kilométert gyalogol a poros, sáros, vagy havas országúton, nem várhat estig, míg hazakerül, hanem már délben dukál neki egy kis ebéd. Odabaza igen rövid tanácskozás után elhatározták, hogy nem adnak kosztba. Nem sok idő kellett annak megállapításához, hogy — nem telik. Hanem elintéztük a következőképpen: kendőbe kötötték egy darab kenyert s adtak egy krajcárt. Ezeket vitte a magammal. A krajcáron még télidőben is kaptam két almát. Igaz, hogy az egyik egészen rothadt volt, de a másik rendesen csak félig. Hát ez volt az ebéd.

De amint haladtam osztályról-osztályra — az igényeim növekedtek-e, vagy a család lett fényűzőbb: elég az hozzá, a második osztályban már két krajcárt kaptam a kenyéren kívül, a harmadikban hármat. Sőt amikor a ne-

gyedikbe kerültem, már nem is cipeltem magammal kenyeret, mert öt egész krajcárt kaptam, amiből a kenyeret is, meg a hozzája valót is megvettem.

És ezeknek az ebédeknek nem az olcsóság volt a legnagyobb érdekességük. Oh, nem. A szervirozás, a helyiség: ezek voltak csak igazán érdekesekek. Otthon azt mondták: Ha megvetted az ebédet, menj az osztályodba, ott úgy sincs senki. Nem fázol és nyugton megebédelhatsz. Pedig az nem úgy megy, ahogy otthon gondolták. Tizenegykor elbocsájtottak. Tizenkettőig azonban nem mertem bemenni, mert akkor nem volt üres az osztály, a tanító ur volt bent a privátistákkal. Mikor ezek elmentek, akkor a szolgálta bezárta az osztály ajtaját. Bizony, nem volt nekem szobám. Az iskola márványlépcsőin fogyasztottam el a kenyeremet, meg az almáimnak nem egészen rothadt részeit. Ha nagyon hideg volt, abba sem haltam belé. Háromnegyed kettőkor úgy is kinyitották az osztályt s volt módomban melegedni. Így ment ez három esztendőig. Negyedik osztályos koromban azonban nagy változás történt. Kifűntetés ért.

És most kezdődik a tulajdonképeni privátahistória.

Egy igen hűvös, esős, őszi napon történt. Delet harangoztak a városban s én is a delet ünnepelem: ebédemet ettem az iskola lépcsőjén. Egyszerre zajt hallok. „Jönnek az I. oszt-

ilyen van, azt lehetetlen letagadni. A bányászati vastag erei a közoktatásügy központjában vannak, s ott tudnák igazán megmondani, hogy miért kell újra meg újra más könyveket, átdolgozott és átdolgozottabb, bővített, szűkített, javított és helyesbített kiadásokat előírni az iskolák, igazabban az apák számára. De — legalább az eddigi tapasztalatok szerint — keresnek rajta a vidéken is.

Nem azért mondjuk általánosságban ezt a vádat, hogy senki magára ne vehesse. Hanem azért, mert egyáltalán nem akarunk vádakban utazni. Csak azt akarunk — lehet, hogy céltalanul és szalmaszálán — megmondani: legfőbb ideje, hogy az oktatásnak ez az üzleti része tisztességes alapokra kerüljön. A miniszteri tanácsból kezdve a kiegészítő tanárig, ha becsüli a hivatását, — egyiknek se szabad magát eszközül kínálni, vagy oda adni magát ehhez a vásárhoz. Ha már meg kell ismerkedni mindenkinek ebben az országban a korrupcióval: ne érezzék a szagát mindjárt a tiz esztendősi fiúval, akiből akkor kezdik a társadalom egy darabját gyúrni.

+

A szerb kereskedelmi szerződés. A kereskedelmi miniszterium hivatalosan közzé teszi, hogy az új szerb kereskedelmi szerződés 1908. évi szeptember hó 1-én életbe lép és hogy a végrehajtási rendelet holnap, vasárnap reggel megjelenik a hivatalos lapban. A miniszterium a rendelettel egyidejűleg kiadta a szerződés tartalmát és az egyes szakaszokat magyarázatokkal kíséri. A terjedelmes tájékoztatás (22 litografált oldal) szintén meg fog jelenni a közlőnyben. A sajtónak már ma délben rendelkezésére bocsátották.

A király unokái az osztrák magyar hadseregben. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király György bajor herceget a 11. számú dragonos ezredhez századosná és Konrád bajor herceget a király nevét viselő 4. számú dicsőség ezredhez főhadnagygyá nevezte ki. A nevezett hercegek Gizella bajor királyhercegnőnek, királyunk idősebb leányának a fiai.

Hivatalos hang a választói törvényről.

Hadik államtitkár nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése —

Arad, augusztus 29.

Több ízben megemlékeztünk már arról, hogy egyik, a kormányhoz közel álló koalíciós lap hosszabb részletes közleményeket hoz a választói reformról. Ez a lap — a B. H. — ugyan többször kijelentette, hogy adatai nem fődik a kormány terveit, csupán saját privát óhajtsai azok, de e kijelentéseit maguk a cikkek megcáfolni látszottak. Szinte pozitív biztossággal beszéltek ezek a cikkek a plurális, nyilvános és irás olvasáshoz kötött választói jogról, úgy, hogy ez ismeretéseket mindenki beharangozónak vette Andrassy törvényjavaslatához. Mivel pedig a B. H. által ismertett választójog erősen szocialista- és nemzetiség-ellenes, érthető, hogy a szocialdemokrata- és nemzetiségi-pártok heves agitációt kezdtek már látatlanba is Andrassy reformja ellen.

Ez az utóbbi körülmény bírhatta rá most a belügyi kormányt, hogy végre ő is megszólaljon ebben az ügyben. Az alkotmánypárti „Magyar Hírlap” ma este megjelent száma hozza ezt a hivatalos hangot Hadik János gróf belügyi államtitkárral folytatott beszélgetés alakjában. A hivatalos nyilatkozat ugyan nem hivatkozik egyes lapokra, de nyilván azt akarja elérni, hogy a választóreform eddigi ismeretéseinek ne tulajdonítson a közvélemény túlságos fontosságot és tartsa fenn vélemény-nyilvánítását arra az időre, amikor a reform a Ház elé kerül. Ez pedig a nyilatkozat szerint a képviselőház összeüléseinek első hónapjában — tehát még szeptember hónapban — fog megtörténni.

A belügyi államtitkár nyilatkozatával egyidejűleg egy bécsi lap hosszabb cikket közöl a koalíciós pártok fuziójának s ezzel együtt a választó reformnak ügyéről. A mai nap e két politikai eseményről itt következik tudósításunk:

A belügyi államtitkár a választó reformról.

A. M. H. egyik munkatársa ma beszélgetést folytatott Hadik János gróf belügyminiszteri államtitkárral a sajtóban a választói reformról megjelent hírekre vonatkozólag. Hadik gróf ezeket mondotta:

— A választójog reformjáról szóló közleményektől a belügyminiszter természetesen távol áll. Nem helyes, ha nagy kérdések mérlegelésénél mindent csak abból a szempontból néznek, hogy a kormány áll-e megette. A sajtó hivatott arra, hogy a közvélemény előzetes kialakulását eszmék felvetésével és tisztázásával elősegítse. A kormányzat irányával egészen vagy lényeges vonatkozásaiban megegyező politikai irányzat nem jelentheti a vélemény szabadság feladását. A választójog reformja körül most folyó sajtókampányt sem kellene más szempontból mérlegelni, annál is inkább, mert a választójog reformjának napirendre hozatala már most, így incidentaliter felvetett formában, a nemzeti törekvések minden ellenségét erősíti. Kívánatos volna tehát, hogy ez ne fokoztassék, még jóhiszeműségből sem. Bizonyos, ha a közvélemény majd egészében ismeri meg ezeket a terveket, biztosítva látja azokban a nemzeti érdekeket.

— Nem kell sok magyarázat annak megértéséhez, hogy a nemzet jövőjére döntő fontosságú kérdésben a kormány nem hozza nyilvánosságra terveit addig, amíg azokat a politikáját támogató pártokkal nem ismertette meg. Akkor azután nyilvánosságra kerül a kormány javaslata, melyhez a közvélemény összességének van joga.

— Ami a parlament elé terjesztés idejét illeti, — végzé az államtitkár — az iránt már nem lehet kétség Andrassy Gyula gróf belügyminiszter ismeretes kijelentése után, melyben jelezte, hogy a reformot a szeptemberben összeülő képviselőház ülésének első hónapjában terjeszti a Ház elé. Súlyos politikai hiba volna a választói jog kérdésében párt-szempontokat érvényesíteni. Nagy kérdésekben ne kicsinyeskedjünk, ne veszítsük el szemünk előtt a végső célt, hogy a

tályos privátisták” — gondoltam. Mikor a tanító ur is odaért, fölálltam és félszón hangon mormoltam a köszöntést. Mindig attól félttem, hogy a tanítók megtiltják a lépcsőkön való lebzselést, emiatt sokszor megtettem, hogy mikor a privátisták közeledése hallatszott, kivonultam az utcára és ott vártam be a tanító távozását. Pedig egyszer sem szólt rám egyik sem. Hogy én inkább tisztelgetés és kimélelet érdemeltem tanítóimtól, nem pedig kiütést, mert az is o-lázásnak gyöngé kis mártírja vagyok: mit tudtam én! Sajtalmem sem volt róla.

Hát most is jöttek a privátisták, de a tanító nem hagyott figyelmen kívül, hanem kivételesen megszólított:

— Ugy-e, te már a negyedikbe jársz?

No, most baj lesz, nagy baj lesz! . . . Remegve válaszoltam:

— Igenis . . .

— Te mindig itt ebédelsz?

— Mindig

— Nem fázol?

— Nem.

A tanító elmosolyodott. Fiatal ember volt, alig pár éve működött a pályán s úgy látszik, azon mulatott, hogy ez a s egény gyerek még azt sem meri bevallani, hogy fázik.

— De télen csak fázol ezeken a lépcsőkön? Mi?

Dehogy mertem volna az igazat megmondani.

— Kérem, én — én sohasem fázom . . .

— Már hogyné fázna, te csacsi! Hisz a füled is egészen vörösre fagyott. Hát ezentul 11 órákor, mikor az előadásodnak vége, gyere be az én osztályomba.

— Tanító ur, kérem szépen, akkor privát-tát tetszik tartani . . .

— Ne törődj te a privátával. Be fogsz jönni. Aztán amikor a privátistákkal együtt hazamegyek, te azután is ott maradhatsz délutáni két óráig.

— De kérem, a szolga 12 órákor bezárja az ajtót és én nem mehetek el ebéget venni.

— Nem fogja bezárni. Én megülöm neki.

Én csaknem szédültem a jótéteménytől, tanítóm meg otthagytott. Kalapot emeltem, de azt már nem láthatta. Ha gon meg a torkomon akadt.

M-snap 11 órákor már megjelentem az I. osztályban. A tanító nagyon barátságosan fogadott és nyomban vizsgálni kezdett. Olvasásból, számolásból, írásból. S az eredmény láttára valóságban ujongott.

— Fiam, te nagyon derék gyerek vagy! Ez aztán a diák! Az ilyet, aztán szeretem!

Majd a privátistákhoz fordult:

— Látjátok, ez aztán a gyerek. Ide jár mihozzánk a negyedikbe és úgy olvas, számol, ír, mint egy nagy gimnazista!

Harmincegy privátista ül a padokban. Nagy tisztelettel néznek felém. S én úgy érez-

tem magama, mint egy dadalmas hadvezér. Ha a tanító nincs jelen: még a mellemet is kidülesztettem volna a privátisták előtt.

A tanító újból megszólalt:

— Gyerekek, ide vigyázzatok! Ma egy kis dolgom van. Itt hagylak benneteket. Addig ez a fiú fog titeket tanítani. Engedelmeskedjétek ám neki! Megbüntetem azt, akit ő nálam bepanaszol!

Ugy is lett. A tanító ur elment, de csak 12 órákor jött vissza és hazaköltötte a gyerekeket. S ezután ez állandóan így ment. Tizenegykor megjelentem. A tanító ur kiadta a rendeletet:

— Taníts! Ha déli harangszóig nem jönnek vissza, a gyerekeket küld haza.

Egészen belészoktam a boldogságba és dicsőségbe. Nem csekélység az, mikor egy tízéves fiú harmincegy gyereket tanít naponta. Ezzel én havonta hetvenhat forintot kerestem a tanítónak, de legalább meleg szobában ettem meg az — ötkrajcáros ebédemet . . .

Az ebédemet vásároltam egyszer a boltban. Jön egy kis fiú: a szatócs fia. Privátista az előben. Egymásra ismertünk. A gyerek sugvalamit az édesanyja fülébe, mire az megszólított:

— Igaz, hogy maga tanítja az I. osztályos privátistákat?

— Igaz feleltem félénken, de boldogan

merzet jövőjét kell biztosítani. A demokratikus haladás és a nemzeti fejlődés táborának erejét nem szabad a döntő mérkőzés előtt szétforgácsolni.

Az őszi politika.

A bécsi „N. F. Pr.” mai lapjában hosszabb cikket közöl az őszi várható politikai eseményekről, különösen a koalíciós pártok fuziójának ügyéről. Többek között ezeket írja:

„Hír szerint már írásba vannak foglalva azok a feltételek, melyek mellett az egyes pártok készek a fuzióba menni és ezt a programot az uralkodónak is tudomására hozták. A fuzió létrejöttét sürgeti az is, hogy a választóreformmal ősszel a parlament elé kerül s mivel a területek új beosztása okvetlenül érint egyes pártérdekeket, az egye értés megőrzése csak ugy lehetséges, ha a koalíciós pártok fuziója a választóreform törvénynyé válása előtt életbe lép.

A bankkérdés megoldásának a fuzió létrejötte előtt kell megtörténni. Ez — írja a Presse — valószínűleg sikerülni is fog, mert Wekerle át fogja hidalni azokat a nehézségeket, melyek a 48-as és a 67-es pártok között vannak. Nehézebb lesz már a katonai kérdéseknek megoldása, melyekre nézve a felség a paktum értelmében ezen az országgyűlésen nem akar változtatásokat eszközölni.

A fuzió létrejövételére vonatkozólag valószínűleg nagyfontosságú nyilatkozatokat fog tenni szeptemberi beszámolójában Apponyi Albert gróf a jászberényi választók előtt.

MULATSÁGOK.

(=) Szüret a ligetben Szeptember 6-án a nyomgázok által a városligetben rendezendő szüreti ünnepély iránt napról-napra fokozottabban mérvben nyilvánul meg az érdeklődés a közönség körében s ha az előjelök nem csúsznak, ez a mulatság egyike lesz a legsikerültebbeknek. A rendezőség mindent elkövet, hogy a résztvevők jól és kellemesen érezzék magukat s a célból nem számít költséget és fáradságot, hogy a közönségnek élvezetes és hasznos jó kedvben eltöltött estélyt szerezzen. Ma becsajtották ki az izléses falragaszokat, melynek szövege a következő.

A szüreti ünnepély műsora: 1. Délután fél három óraker kivonulás a szakegylet Teleky utca 15. számú helyiségéből. 2. Délutány 4 óraker a szüret megnyitása. A szüretet a hegyközség előljáróságával a főbíró nyitja meg s a kisbíró dobszóval

Erre farsalgás indul meg a boltban, hogy a tanító ur naponta tizenegykor megjelenik X kisasszonynál és délig udvarol. A privátistákat meg azalatt „ez a gyerek” tanítja.

Régi história ez, husz éves már. A világ azóta nagyot változott. En sem eszem már öt krajcáros ebédeket, hanem az elsőrangú vendéglők étlapjait forgatom s azokat is fitymálom.

Egy föltűnően szép leányt láttam egyszer. Alakja junói, arca bájos. Ki lehet ez — tudakoltam. Hát arról világosítanak föl, hogy egy tanítóé, — épen azé, akinek a privátistáit én tanítottam. Nyomban visszaemlékeztem mindenre, még arra is, amit a tanító udvarlásáról abban a boltban hallottam.

— Mi a leánykori neve az édesanyjának? Így folytattam a nyomozást, mikor a gyönyörű teremést újból láttam. Azt is megtudtam. A tanító ur épen azt vette el, akinek udvarolt, mikor én a privátán helyettesítgettem.

Azóta bizonyos meghatottsággal szemlélem azt a remekül fejlődő szépséget, mikor meglátom. S fölsóhajtok olykor:

— Bizony, nagysádkám, hogy maga a világon van, abban — nekem is van egy kis érdemem!...

Z. Sz.

adja a megjelentek tudomására. Akit lopáson kapnak, a csőszleányok viszik az előjáróság elé, ahol bírságot fizet 3. Képviselő-választás. (A hölgyek is szavaznak.) Azon jelölt ki a legtöbb szavazatot kapja, díjat nyer. 4. Polgári házasság. Azon hölgy, ki legtöbbször férjhez megy és azon férfi, ki legtöbbször elvált, díjat nyer. 5. Népies versenyek: versenfutás, zsákfutás, tojásverseny, kifli evés, fazéktörés. (A versenyek győztesei különböző díjat kapnak.) Világposta. Konfetti esata. Szünetek közben a „Gutenberg” dalkör hangversenyez, Belépti díj a szüreti ünnepélyre 40 fill., a táncestélyre személyjegy 1 kor. 40 fill., családjegy 3 kor. A táncestélyen mindenki a belépésnél díjtalanul egy számot húz s a számmal egy értékes tombola tárgyat nyer. A zenét a szüreti ünnepélyen, mint a táncestélyen Gyurkovics Andras zenekara szolgáltatja. Kedvezőtlen idő esetén a szüreti ünnepély és táncestély megtartása szeptember 13-ára, következő vasárnapra halasztatik.

A rendezőség továbbá kéri a közönség azon részét, akik a táncestélyen részt akarnak venni s tévedés folyián nem kaptak meghívót, a szándékukat jelentsék be bármely nyomda személyzeténél, ahol készségesen szolgálnak a táncestélyre szóló meghívókkal.

A király állapota.

A szeptemberi program.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 29.

A király egészségi állapotáról ma már teljesen megnyugtató hírek érkeztek. Náthája megszűnt és ma meg is jelenhetett az ischli Erzsébet-kórház alapköletélenél.

A felség állapotáról és szeptemberi programjáról itt következnek távirataink: Ischl, augusztus 29. Öfelsége állapota ma kitűnő. A nátha teljesen elmúlt. A felség az Erzsébet királyné kórház alapköletélenél, amely ma ment végbe, a hűvös idő dacára levetette felöltőjét.

Ischl, augusztus 29. Egész éjjel szakadt az eső, délelőtt nedves és hűvös volt az idő, de a király ennek dacára résztvett az Erzsébet királyné kórház alapköletélenél az ünnepélyén. A király az éjszakát nyugodt álomban töltötte el, a szokott időben kelt fel, mire előterjesztéseket hallgatott meg és háromnegyed tíz óraker nyitott kocsiban, köpeny nélkül, pusztán diszkabátban hajtattott az ünnepély színhelyére, hol már nagy tömegben állt a közönség, mely a királyt viharosan üdvözölte.

Ischl, augusztus 29. Ferenc Szalvátor főherceg tegnap este ideérkezett.

Ischlből jelentik: A király ma megjelent az Erzsébet-kórház alapköletélenél ünnepélyén és a város polgármesterének üdvözlő szavaira ezeket mondotta:

— Elénk megelégedésemre szolgál, hogy hatvan éves uralkodói jubileumom megünneplése céljából a felebaráti szeretet és a közjó érdekében létesítették ezt az intézményt. Felejthetlen hitvestársam velem együtt mindig a legmelegebben érdeklődött Ischl iránt. Örökítse meg a drága halott emlékét ez a palota, amelynek alapkövét most tesszük le.

A Neue Freie Presse szerint a király ischli tartózkodását meghosszabbította s szeptember hetedikéig ott marad. Ekkor egyenesen Budapestre utazik és részt vesz a szeptember tizedikén tartandó Erzsébet-emléknapélyen, azután a veszprémi hadgyakorlatokra megy. A manöver után az uralkodó több heti tartózkodásra Gödöllőre fog utazni, ahol nagy udvari vadászatok lesznek.

Tisztviselő telep Aradon.

Szemle Gutzjahr Mihály telepén. — 200 modern családi ház.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Az általános lakásdrágaság s az egyébként is rossz lakásviszonyok már évekei előbb önként felidéztek az aradi tisztviselők közt egy tisztviselői telep létesítését u. n. családi lakóházak építését. Az állami tisztviselők aradi köre foglalkozott is az eszmével állandóan, de egyrészt az ezen szép terv elősegítésére hivatott tényezők szűkkeblősége s kicsinyeskedése, másrészt az építő ipar hosszú ideig tartott válsága és végül pénzügyi akadályok (az építési költségek olcsó és kuláns feltételek mellett való megszereshetése) miatt sajnos, nem volt az eddig keresztülvihető. Teljesen megfelelő telek sem állott eddig rendelkezésre.

Gutzjahr Mihály aradi nagybirtokos most a simándi uti vámházzal szemben fekvő mintegy 90,000 □ önyi területét értékesíteni akarván, ajánlatot tett ott 200 családi ház építésére, igen előnyös feltételek mellett. Az állami tisztviselők aradi köre elnöksége nagy örömmel fogadta az ajánlatot s minden erejével s munkásságával odahat, hogy az valóvá váljék. A kör elnöksége és választmányának több tagja ma délután szemléltette meg a felajánlott telektömböt és a legapróékosabb részletekig kidolgozott építési terveket.

A telep egy négyszöglet képezne közepén egy szép nagy térral s a simándi utra merőlegesen támaszkodó 9 öl széles, kétsoros alléval szegélyezett, utcákkal ...

A terv szerint az építést maga Gutzjahr végeztetné egy tömegben, hogy ugy az anyag beszerzésénél, munka és fuvardíjaknál stb minél nagyobb megtakarítás legyen eszközölhető. A tisztviselői teljesen kész és minden szükséges komforttal berendezett lakóházat ugy kapná birtokába, hogy neki abba csak beköltözni s abban elhelyezkedni kelljen.

Minden ház konyha, kerttel s kis virágos udvarral van tervezve.

Az egyes háztelkek területe az igények szerint 315—500 négyszög ölíg terjed, miből a beépített terület, az előkeri és gazdasági udvaron kívül 150—250 négyszögöl esik a konyhakertre.

A telkek négyszögöle feztés szerint 3 kor. 50 fillértől 6 koronáig terjedő árért adatnék, mely árban az utca, telek és tereprendezés, valamint az utca fásítás költségei is bennefoglaltatnak. Így a telkek vételára 1000—1500 korona.

Kontemplálva vannak 3 4 és 5 szobás lakások, illetve házak. Az egyes házak igen csinos styben tartva, a legmodernebbül s minden kényelemmel, házi gáz- és villany berendezéssel, minden mellék-helyiséggel, mint fürdőszoba, cselédszoba s a fürdőszobában házi vízvezetékekkel épülének. Az építési tervek ugy csinra, mint célszerű berendezésüket tekintve igen tetszetősek s kedvesek.

Az egyes házak szabadon, minden oldalra való kilátással épülének: volnának azonban belga rendszerű kettős és négyes épületek is, mely utóbbi módszer szintén olcsósítja az építkezést.

Az építési költség a telek árán felül a 3 szobás lakásnál 15—16,000 korona, 4 szobás lakásnál 16,500—17,500 korona, 5 szobás lakásnál 17,500—19,000 korona aszerint, hogy egyszerűbb, vagy díszesebb kivételben kívántatnék e az. E költségben a kerítéstől kezdve az utolsó szögig, villany, gáz, festés stb. minden bennefoglaltatik s az építési számdékozót utólagos költség sem terhelné.

Az épületekhez hozzátartozik a mosókonyha, fűskamra, kut stb. és mi külön költséget nem igényel.

A telek vételára lehetőleg azonnal fizetendő, de esetleg e téren is fognak módokat találni, hogy az is részletekben legyen törleszthető.

Az építési költségek 15—20—25 évi amortizációval törleszthetnek, melynek évi részlete a lakbérnél semmi esetre sem lenne nagyobb. Biztosítékul az ingatlanon kívül a lakbér lekötése szolgál.

A terv pénzügyi részét is Gutzjahr bonyolítaná

le és csak az átvételnél osztatnának el az egyes lakóházak között.

Mondhatni, hogy ha a terv sikerül, a tisztviselőknek egyéb dolga nem lenne, mint bekölözni és a törlesztési részleteket megfizetni.

A telepen iskola, élelmiszer-kereskedés azonnal fog létesíteni. Biztos remény van arra is, hogy az autobus közlekedés olcsó bérletekkel, vagy jegyfüzetekkel szintén azonnal megindul a telepre és a vasúti állástól a telepig terjedő útvonal is kello jókarba hozatik.

Az épületeknek 12 évi teljes adómentessége lesz és így az első 12 évben csak az amortizáció terheli.

Az aradi tisztviselői kör úgy a kormánytól, mint Arad városától minden lehetőséget meg fog tenni, hogy a létesítendő telep felépítése és életképessége minél több kedvezményvel biztosíttassék.

Igy kölcsönt, vagy nagyobb fizetési előleget szándékozik kieszközölni a telekvételár fedezésére, adó és illetékmentességet szándékozik kérni stb.

Az építési tervek és azok kiegészítő részei még a hét folyamán teljesen elkészülnek és sokszorosítatnak a város polgármesterétől kikérendő engedély mellett a városháza egy arra alkalmas termében közszemlére fognak tétetni. Erről a tisztviselők eleve a hírlapok útján értesítették fognak.

Felvilágosításokat ez ügyben már most készséggel ad az aradi tisztviselői kör titkára ifj. Schweigert Peter (m. kir. adóhivatal).

A tisztviselői kör kiszállított bizottsága a legnagyobb elragadtatással szemlélte az igazán szép terveket és legnagyobb örömmel adja teljes erkölcsi támogatását azok kivételéhez.

MEGSZÜNTETIK

a szinügyi bizottságot.

A szegedi városatyák mozgalmá

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29

Érdekes mozgalomról ad hírt szegedi tudósítónk. A város vezető emberei Szegeden egész komolyan azzal foglalkoznak, hogy a szinügyi bizottságot megszüntetik. Az érdekes eszmét eddig 78 tekintélyes polgár pártolja. Hogy mi érlette meg ezt a tervet, erről egy szegedi vezető városatyája a következőket mondta:

— A szinügyi bizottság egyenesen *ártalmadra van a színháznak*. Ma már a színház nem szorul hivatalos pártfogásra, mert a színház a legjobb üzlet. Ha a színházat hivatalosan oltalomban kell részesíteni, akkor meg kell szüntetni a szinügyi bizottságot, amely minduntalan beleavatkozik a szinpad magán- és művészeti ügyeibe, amivel egyenesen megakasztja, lehangolja a szinművészek lelkesedését. Nagyon sok, most országosan elismert, dédelgetett művészre mondták már ki a szinügyi bizottságok a tehetetlenséget, nagyon sok nagy művészt kergetett az éhség karjai közé a szinügyi bizottság személyi érdekü areopagoskodása, de még egyetlen egy művész sem mondta eddig, hogy a művészeti bizottság elősegítette volna csak egy csipetnyivel is művészeti pályafutását. Sőt: minden színész halálos ellensége a szinügyi bizottságnak és a basáskodásokról híres bizottság városában nem is szerződnek el. Ha a szinügyi bizottság megszűnik, a főkapitány, a kulturatanácsos, meg a tanács jogkörébe esik a színház. Ha nem lesz rend, a főkapitány fog rendszabályozni, ha a kultura ellen dolgozik a színház, azt a kulturatanácsosoknak kell ellenőrizni, hapedig olyan dolog történik a színház körül, ami hatósági beavatkozást igényel, ott van az egész tanács!

A szegedi városatyák — mint hírlik ezt az ügyet már a legközelebbi városi közgyűlés elé akarják vinni.

A PRIVÁTA.

A közönség véleménye.

Sajátságos módon ér el a priváta mellett Bokor Alajos igazgató-tanító ur. Komoly *paedagogiai* érvelés helyeit egyszerűen az iskolaszék és a közigazgatási bizottság tekintélyével akarja az intézményt fedezni; illetőleg ennek ódiáját a tanítóságról eme testületekre áthárítani. A védőügyvéd bebizonyíthja ugyan, hogy a bűn értelmi szerzője nem az elkövető, a vádlott, hanem más valaki, de azért a *bűn mégis csak bűn*, a priváta pedig priváta marad! Itt nem személyekről, hanem magáról az ügyről van szó.

Lássuk csak röviden, hogy is áll a dolog?

Az elemi népiskola jól felfogott oktatói és nevelői hivatása nem kívánja, helyes módszere pedig fölöslegessé is teszi, hogy a gyermek otthon is tanuljon, leckékre „készüljön“, írásbeli feladatokat végezzen. A tanítás a közepes átlaghoz alkalmazkodik és az iskolában oldja meg minden feladatát. Már most vannak gyermekek, akik az okosan megállapított átlagos mértéket megülik és vannak kisebb számmal olyanok, akik nem ütnek meg. Az előbbivel a népiskola célja priváta nélkül is megoldható, ugyebár? Ezeknek tehát a priváta: *felesleges*. Ama gyengétehetségű gyermekeknek pedig, a kik jó tanítás mellett sem tudnak a többséggel haladni: a priváta egyenesen *veszedelmes*. Ezeknek az idegeit a rendes tanítási idő már amugyis *tulfeszítette*; most még közvetlenül utána tovább is munkáltatni szegénykéket: végzetes tévedés! Arculcsapása minden szellemi hygienének!

Mire jó tehát a priváta Bokor igazgató ur?

Őn épen úgy tudja, mint én, hogy a paedagogia rég túl van már ezen a problémán; hogy szakemberek erről a kérdéstről már nem is vitatkoznak. A *tudomány* feltétlenül és megalkuvás nélkül pálcát tör azon intézmény felett, amelynek a mi népiskoláinkban „priváta“ a neve.

Nem priváta kell a gyenge képességű gyermekeknek, hanem *kisegítő iskola*. A nyugati országokban nagy tért hódított már ez a rendszer s Budapest példája is eléggé igazolja célszerű voltát. Kisegítő osztályokba helyezett debilis gyermekek a *nekik megfelelő* tanterv, osztály-létszám és individuális kezelés mellett szintén elérik, vagy legalább megközelítik az elemi népiskola által kitűzött célt, anélkül hogy testileg-lelkileg tönkretenné őket a tanítás.

Messze vezetne ennek a kérdésnek beható ismertetése; csupán csak azt akarom kiemelni, hogy hiru szülők idegenkedését már majdnem mindenütt felváltotta az a józan belátás, hogy gyermekeiknek valóságos szerencséje és áldása a kisegítő iskola, amely épenséggel nem tévesztendő össze a hülyék intézetével.

A priváta-ügynek *erkölcs* oldalához csak a következőket: Én már akkor elítéltem ezt a dolgot, amikor 15 évvel ezelőtt, pályám kezdetén a testületi szokásnak kénszere alatt magam is tartottam privátát. Még most is arcomba szökik a vér, ha eszembe jut, hogy egy apa a 2 frt havi díjat nagylelkűen meg akarta toldani 1 frt *borravalóval* (mert minek nevezem másnak a hivatalos díj önkéntes megtoldását?) Egy másik pedig beiratáskor jelentőségteljes pillantásokkal megveregette a vállamat, hogy hát a fia „privátás lesz“, csak viseljem gondját...

A visszaemlékezéshez társuló *undor* hatása alatt mondom: el tehát a privátával, a tisztas tanítói önértzetet és tekintélyt mélyen megalázó eme koldus-rendszerrel! El azzal az intézménnyel, amely erkölcsi lidércnyomásként nehezedik

szülőkre, gyermekekre és tanítókra egyaránt! Nyisson Arad városa *kisegítő osztályokat az ideges és gyengétehetségű gyermekek számára*; érdemes néptanítóinak pedig adjon olyan fizetést, amely képzettségükkel és munkájuk jelentőségével arányban áll! A paedagogiátlanság és erkölcstelenség melegágyát: a privátát helyesen rombolta szét az állami iskolákban a kormány; Aradhoz sem illenek, hogy a fizetés-ügy *gyökeres* megoldása helyett viruló népoktatásügyén ezt a foltot töltsék. A tanítói önértzet és jellem oltalma és védelme magának a *nevelői* munkásság valódi sikerének, tehát a legbecesebb célnak: nélkülözhetetlen, lényeges feltétele.

Keszler Károly
áll. tanítóképző tanár.

Kertmunkás-képző Aradon.

Hasznos tervek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Megírtuk, hogy a múlt héten tartott gazdasági szék ülésén megjelent Hegedűs József, a bajai kertész-munkás-képző intézet tulajdonosa s előadta, hogy Aradon, a konyhakertészet megkezdésére céljából hajlandó lenne a bajaihoz hasonló intézményt létesíteni. Az ülésen bemutatta a bajai telep berendezését, annak tantervét, működését. Arva és Ielenc gyermekeket részesít a kertészet minden ágát felölelő oktatásban. Az iskola négy évfolyamos, minden kurzuson 20 gyermek vesz részt. A gazdasági szék meghallgatta Hegedűs előadását és felszólította őt, hogy a polgármesterhez nyújtsa be írásban is áthelyezési tervzetét. Ma érkezett meg a beadvány, melyet alább ismertetünk.

A telepen 20 gyermeket képez ki, kiknek ellátásához és ruházatához a helygymnázium havonta és fejenként 15 koronával járul hozzá. A tanítás felöleli: a kert és boltrendszerű zöldségtermelést, gyümölcsészetet, fűszernövény-kezelést, gazdasági fatenyésztést, díszkertészetet, szőlőművelést, kocsirózsa-művelést, fajbaromfi tenyésztést, méh-, hárslyul és se-lyemtenyésztést, komlóművelést.

A tanulók az országos és az aradi gyermekmenhely, illetőleg árvaház neveltjeiből kerülnek ki s a város az árvagyermek után fizetné a havi 15 korona tartásdíjat.

Az ifjuság képzésén kívül felnőtteknek is tartana kurzusokat, magtermelő telepet óhajtat létesíteni, a zöldség és gyümölcs-termelőkben szövetkezetet alakít természetük értékesítése céljából. A telep berendezését a sajátjából fedeli.

azonban mindezekért a várostól kér támogatást, amelyeket a következőképp ír körül beadványában Hegedűs:

1. Lehetőleg hatvan katasztrális hold földnek *ingyen* vagy a lehető legjutányosabb béráron 20 évre való átengedését. A terület vízhez és városhoz közel legyen s a városi szennyvíz odavezetessék.

2. Tíz éven át évi *hatezer* korona segélyt, amely az első három évben ellenszolgáltatás nélkül folyósítandó, a *negyedik évtől kezdve* ellenben konyhakerti terményeket, oltványokat szolgáltat ki a város részére.

3. *Hatvanezer korona költséget* a kerítés és épületek létesítéséhez.

4. Adót és illetékeket a város fizet.

Hegedűs a beadványhoz mellékelte okmányai szerint az állam szolgálatában állott s a tordal állami kertmunkás telepet vezetett. Saját kérelmére az állam elbocsátotta szolgálatából és év május 20-án s akkor alapította a bajai telepet.

A tanács ma délelőtti tartott ülésében foglalkozott Hegedűs tervével s elhatározta, hogy a szeptemberi közgyűlés elé pártolólág terjeszti be.

Sikkasztással vádolt primadonna.

Az elzálogosított ékszerek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Egy, Aradon is jól ismert, néhány hónappal ezelőtt férjhez ment primadonnáról különös hírek érkeznek Brassóból. Egy kereskedő sikkasztás miatt följelentést tett ellene az ügyészségen, amely már meg is indította az eljárást a színésznő ellen.

A bonyodalmas bűnpör részletei ezek:

A szóban lévő primadonna a múlt esztendőben a szabadkai színháznál működött. Ismeretes, hogy a szabadkai színtársulatnak nem a legpompásabban ment a dolga és Farkas Ferenc színigazgató el is hagyta a várost, a társulatát pedig feloszlatta. Nem csuda ilyen körülmények között, ha a szóban lévő primadonna se valami irigylésre méltó anyagi viszonyok közé került. Szorultságában a színésznő fölkereste Berger Mór szabadkai rövidáru kereskedőt s arra kérte, adjon neki kölcsön 3200 koronát.

— Minek magának olyan sok pénz — kérdezte Berger.

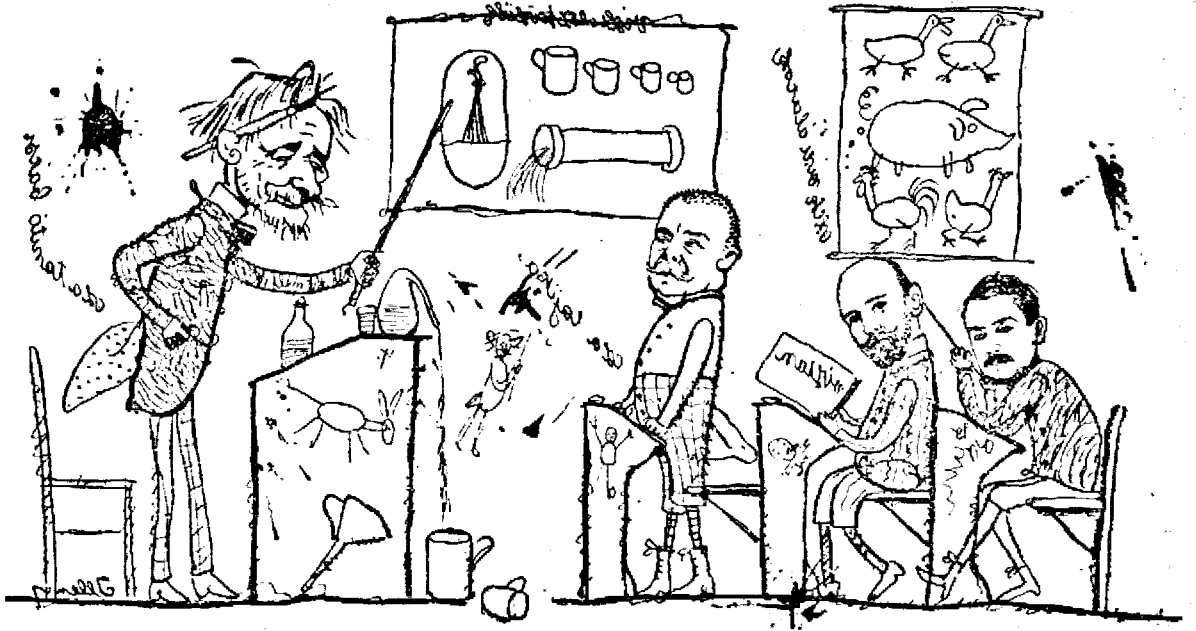
— Fojtogatnak azok az átkozott hitelezők, — panaszkodott a primadonna. — Muszáj már betönni a szájukat.

Berger, aki nagy támogatója a művészetnek és Szabadkán mecénás hírében áll, átadott a művésznőnek 1200 koronát kölcsönképpen kamat nélkül. Abban állapotok meg, hogy a színésznő lekötötte a 3200 koronára 6000 korona értékű ékszereit és a fizetését, amit majd a kolozsvári színtársulatnál kap. Mert a primadonna odaszereződött. Az adósságra egyébként 200 koronás havi törlesztést kötöttek ki. A megállapodást közjegyzőleg hitelesítették és ez alapon Berger le is foglaltatta az ékszereket a végrehajtó által.

Berger azt remélte, hogy így most már biztosítva van a követelése. Azonban nagyon csalódott. A primadonna a 200 koronás törlesztés helyett egyszer küldött 50 koronát, azután hónapokig nem adott magáról életjelet. Nem szerződött Kolozsvárra, hanem Komjáthy János kassai színtársulatának lett a primadonnája, legutóbb pedig Brassóba ment Komjáthy társulatával. Itt feleségül vette egy hírlapíró.

Berger levélben fölszólította a primadonnát, hogy tartsa be a törlesztési feltételeket vagy pedig szolgáltatassa át neki a lefoglalt ékszereket. A művésznő azonban nem válaszolt. Erre Berger a napokban Petrovics János dr. szabadkai ügyvéd társaságában Brassóba utazott, hogy a lefoglalt ékszereket átvegye. Legnagyobb meglepetésükre a színésznőt nem találták Brassóban. A férje azt mondta, nem tudja hol tartózkodik. A hitelező kinyomoztatta, hogy az ékszereket a művésznő a szobalányával néhány nap előtt a brassói zálogházba tette és így Berger semmi értékeset se talált a művésznő lakásán. Emiatt Petrovics ügyvéddel a brassói ügyészségnél sikkasztás miatt följelentette a művésznőt, a szobalány ellen pedig bűnpártolás miatt tettes följelentést. A primadonna kihallgatását már el is rendelte a vizsgálóbíró. Csak az a baj, hogy ezelőre nem tudják: hol van a színésznő?

Javító-vizsga.

Alton, balton, az aszfalton
O vad ember, állat,
Megkezdődik mindenütt az
Itt-bité, szomorító,
Javító vizsgálat.

Kire a tanári köszív
Egy két négyest rányom,
Most tisztítják ki a foltot,
Amely esett, — b'amázs eset —
A bizonyítványon.

Igy egészül ki, ha kevés
A szellemi tőke,
Pótviz-gát tesz a Varjaasy
Meg az öke, bőke, sz'ke
Ifju Lócs Rezsőke.

Andrássy professzor urtól
Kiki megundhatja,
Helytelen volt, szekundás volt

A vízvezeték-kezelési
Házi dolgozatja!

Mint egy kormány, úgy megbuktak,
De ez náluk semmi,
Fess gyerekek csak kismiska
Izga-vizsga, a pótvizsga,
Csak le köll azt tenni.

S ha Andrássy tanár urnál
A vizsgát lerakták,
Mindjárt 'gabban teremnek
S jobban tetszenek a szemnek
A viztani akták.

S nem is lehet ezen semmit,
Biz isten csodálni;
Tudnak itt a vízre írni,
Hol úgy tudtak édi, prédi,
Vizről prédikálni!

ASSZONYI SZEMMEL.

*

Alig mulik el hét, hogy az ujságok újabb és újabb öngyilkossági esettel ne foglalkoznának, bő táplálékot nyujtva a szenzációra éheseknek. És egy ily önkéntes bucsu az élettől mennyi gondolkozásra és elmélyedésre ad alkalmat. Mily különbözően és hányféleképen bírálják el az egyes eseteket. Még magam is, adandó alkalmakkor más-más itélettel mondom „Isten hozzádot” annak, ki ily erőszakosan sikkasztotta el önelétét.

Mindig a hangulatotól függ. Néha, — uram bocsá! — irigylem a bátort, ki önhatalmulag, merészen nyisszantotta ketté Párka fonlát. Olyankor, mikor a kedélyvilágomban szakadatlanul zuhog a megszűnni nem akaró országos zápor. Ki ne ismerné ezt a borongós állapotot? Vágyak és remények temetése, csalódások születése idején? Sokszor meg gyávának és ostobának tartom a szökevényt, kinek nincs bátorsága szembe szállani az életteherrel.

Szerintem mindenkinek elvitázhatatlan joga van a saját életéhez. Tehet vele, amit akar. Megtarthatja, eldobhatja tetszése szerint. Ezt az önhatalmu rendelkezést azonban ezer és ezer körülmény korlátozza. Oly katonok, amelyek kötelezettséggé teszik a létet. Családi állapot, emberszeretet, vallási felfogás, társadalmi itélet, erkölcsi paragrafusok, kötelességek parancsszava Meglazítható a szoros kötelék, de kegyetlenség visszahívni ezzel a hatalommal az élők miatt.

Kiben az önszeretet a legerősebb, ott

hiába sorakoznak egymás mellé a morál tilalomfái. Gunyos mosolylyal hány fittyet a csöszöknek az elszánt, s ugrik kárörvendve az elzárt területre. Pedig ki tudja, jó helyre került-e, nem-e csalódott, amikor azt hitte, hogy megsemmisítette önmagát.

Az öngyilkos többnyire önző. Önző, mert szabadulni kíván a ránehezülő terhektől, ki akarja kerülni a sors csapásait, s csak azt nézi, hogy mi jó neki. Hogy mily szenvedésektől mentheti meg önmagát, nem törődve azzal, hogy szabadtítását mily drága áron váltja be. Örökbe hagy szenvedést, tetézve szemrehányással, amelylyel a hozzátartozók önmagukat illetik.

Egy kedvesünk halála elviselhetetlen gondolat, de mint a létnek természetes folyamán, lassankint megnyugszunk. De nem lehet megnyugodni abban, hogy valaki Atropos szerepére vállalkozva egy beláthatatlan hosszúságú fonalat felgombolyítatlanul hagy. Mily rendtelenség! A kiszabott munkát nem elvégezni. Mily despotizmus! A természet rendjét önhatalmulag megváltoztatni. Mily szivtelenség! Akarva fájdalmat okozni. S mily elbizakodottság! Nyugalmat keresni ott, ahol a bölcsék-bölcsé is gyermekként, tudatlanul áll.

Az élet örömben, buban váltakozik. Tarka mint a rét Van színes, illatos virága, szurós tövise, mérges gombája. Megtermi az anyaföld mindegyikét egyformán. Az ember is, ha elvállalja az örömet, viselje annak árnyékát is. Ha elfogadja az élvezetet, ne riadjon vissza a kötelesség elől sem. Élni pedig kötelesség még akkor is, ha összelapítva, jaj-

gatva nyomorgunk a csapások alatt. A saját életével tehet bárki bármit, de a másokét nem szabad megkeserítenie. S nincs ember, kihez ne fűződnenek bizonyos érzelmszálak.

Az öngyilkos azt hiszi: egy pillanat s vége mindennek! Egy puffadás, egy loccsanás, egy schluck — s finita komédia. Igen, a szemét lebunyja s föl nem nyitja többet, lefekszik örökké tartó álmokat aludni. De a lelke? Elbujdosik dideregve, öltözetlenül a sötét éjszakában, elhagyatva a végtelen ürben, várva fogvacogva a hosszúra mért istenítéletet. S tán bünbánólag gondol arra az elfecsérelt időre, amelyben alkalma lett volna jóvá tenni azokat a hibákat, melyeket Isten, önmaga és embertársai ellen elkövetett.

Prohászkané Tausch Elvira.

A NAGYVÁRADI PÜSPÖKSÉG

Kombinációk Párvy Sándor körül.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

A nagyváradai püspökség betöltése tárgyában minap hírek kerültek forgalomba, amelyek azt állították, hogy a néppártnak a vatikán által is támogatott jelöltjei *Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök* és másodsorban *Molnár János apátplebános*. Jött erre valami felemás cáfolat, mely azt mondta, hogy *Széchen gróf* vatikáni nagykövet ebben a tárgyban nem érintkezett Apponyival. Apponyi akkor Eberhardon volt és így Széchen nem találkozott vele.

„Az Ujság” című lap ma arról értesül, hogy *Samassa egri érseknek* is van jelöltje a nagyváradai püspökségre *Párvy Sándor szepesi püspök* és ennek helyére *Szmrecsányi Lajos egri főszentelt püspök* személyében.

Párvy Sándor, a szepesi püspököt a felvidéki tótokkal való küzdelmeitől akarják megszabadítani, hogy nyugalmasabb pozícióba segítsék. Párvy püspök *Samassa egri érseknek* bizalmas köréhez tartozik és az ő jóindulatának köszönheti eddigi karrierjét is. Kineveztetése esetén a szepesi püspöki széket *Szmrecsányi Lajos egri felszentelt püspök* foglalja el, aki még fiatal ember és szintén egyik bizalmasa *Samassa József egri biboros érseknek*. Ha ez a két püspöki kinevezés megtörténik, a legbiztosabb jele lesz annak, hogy ez idő szerint a magas klérusban *Samassa egri érsek* viszi a döntő szerepet.

A nevek azt mutatják, hogy itt a seleta és a felvilágosult papok állanak egymással szemben *Majláth* és *Molnár* a reakciót, *Párvy* és *Szmrecsányi* a liberális irányt jelentik. Ha *Majláth* lesz nagyváradai és *Molnár* erdélyi püspök, vagy *Molnár* közvetlenül a nagyváradai püspöki székbe jut, ez jelenti egyszersmind, hogy *Majláth gróf* a primási szék várományosa; ha *Samassa dr.* jelöltjei győznek, úgy őt lehet a jövő primásának tekinteni. Így folyik a színpalak mögött a harc egy még élő és egészséges ember örökségéért. Feljegyzésre sem volt a érdemes, ha ez a harc nem egyszersmind a néppárt diadalát vagy bukását jelentené az egyház kebelében.

Kossuth Ferenc kurája.

Ne hallgasson kegyelmes ur
A sok tanár urra,
Kigyógyítja nemsokára
A hon és a párt javára
Ez az Opre-kura.

Hamisított unokanővér.

Egy hónapos szoba rejtelmek.

Van a Rácvárosban egy csendes utca: a Zoltán-utca. Nem nagy utca, de hónapos szoba, az sok van benne. Hónapos szobák ugyan nagy számban vannak máshol is, de nem olyanok, mint a Zoltán-utcában. Az ottani hónapos szobákat többnyire diszkrét szerelmes párok bérik, amelyek sokkal jobban érzik magukat a csendes, elrejtett utcában, mint valamely zajos, forgalmas utvonalon.

Május elsején egy állandóan vidám arcú idősebb nő, egy rejtélyes öregasszony költözött a Zoltán utca egyik bérházába. A néni nem volt egyedül, de vele jött az unokahuga, egy fiatal, szép leány, aki nem volt ugyan állandóan vidám, csak néha, de akkor nagyon. Az érdekes pár kétszobás lakásba költözött és az egyik szobát ki szeretne volna adni az öregasszonynak, hogy majd a szobapénzből éljen. Azonban az öregasszonynak megdöbbenő pechje volt: senki sem érdeklődött a kiadó szoba iránt, amely tehát üresen állt.

— Édes unokahugám — szökött egy napon a vidám öregasszony az ifjú nőhöz — azt hiszem, éhen fogunk halni a szobát nem tudom kiadni, miből éljünk? ... Ki kellene valamit találni. Én már ki is találtam ... Azt hiszem, legjobb volna, ha te magad néznél valami tisztességes szobaur után ...

A leánynak tetszett az eszme; csakhamar elindult, hogy szobaurat keressen. Kiderült, hogy az öregasszony nem is volt olyan buta, amilyennek látszott; Piroksa után — ez volt a leány neve — nagy előszeretettel bontottak a férfiak és ő mindegyik imádójával kibéreltette magának a öregasszony hónapos szobáját. Összesen hat imádója volt Piroksának. Nem sok, nem is kevés. Az első számmal hétfőn találkozott „titokban” a Zoltán utcai lakásban, a másodikkal kedden, a hatodikkal szombaton... A hat udvarló pedig fizetett havonként hatszor hatvan koronát az öregasszony kezébe. Összesen 360 koronát. Ebből már aztán megélt valahogy a vidám öregasszony.

De nem sokáig. Tudja Isten miért, összeveszett az unokahugával. A házbeliek előadása szerint véresre verte az önfeláldozó leányt, aki erre egyszerűen, de határozottan megszökött nagynénje mellől. Az udvarlók megszokott sorrendjükben ellátogattak hónapos szobájukba, mikor azonban családott szívvel rájöttek, hogy „elröpült a madárka”. — Így mondta mindegyik az öregasszonynak — akkor fölmondták a lakást.

Az öregasszony 6 szobaur és 360 korona nélkül maradt. Ekkor aztán, hogy segítsen magán, nagyon illetlen dolgot követelt el: direkt szerződ-

tett magának egy unokahugot, további szobaurak beszerzése céljából. A kétes értékű manipulációra azonban rövidesen ráfizetett a matróna. Ugy történt a dolog, hogy az új rokon a Baross parkban megismerkedett a hatos számú udvarlóval. Az új rokon természetesen csakhamar kifejezést adott annak a nézetének, hogy jó volna egy olcsó, megbízható hónapos szobát keresni. Es már iadult is a hatos számmal az öregasszony lakása felé.

Amikor a Zoltán-utcába értek, a hatos rejtelmesen mosolyogni kezdett.

— Miért mosolyog ön? — kérdezte szendén az új rokon

— Ah ... régi emlék ... ebben az utcában már volt nekem lakásom ...

Mikor beértek a házba, a hatos már nevetett.

— Miért nevet ön? — faggatta az öregasszony árokona.

— Ah ... régi emlékek ... ebben a házban már volt nekem lakásom ...

Mikor végre beértek a szobába, hogy a leány megnézte, megfelelő-e a lakás, a hatos görcsös kacagásba tört ki.

— Hisz' ez a szoba tizenötödikéig még az enyém — mondta a meglepett leánynak — éppen ide jöttünk? ... Nagyon jó ... mindjárt itt is maradhatszunk ...

Most belépett alkura készen az öregasszony. Amint régi bérőjét meglátta, nagyon megzavarodott. A zavar még nőtt, amikor kívül csengetés hallatszott s nemsokára egy idegen ur jött a szobába, aki: — „Takarodjék a szobámból, mert kirugom!” — felkiáltással, kitéssékelte a régi bérőt a szobából.

Végre is a két bérő mindent magyarázott egymásnak s lassanként kiderítették az öregasszony bűnös manipulációit.

— Érdekes! — szökött málán és szomorúan a hatos számú udvarló és elindult a rendőrségre, hogy följelentse az agg matrónát csalásért, valamint hamisított unokanővérek forgalomba hozataláért.

NAGYLELKŰ HITELEZŐK.

A végrehajtási törvény epilógja.

— A hitelezők nem jelentik be követeléseiket.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

A hitelezőket és adósokat egyformán érdekelte és izgatta az a kérdés, hogy mi történnék most, hogy a végrehajtási törvényt kihirdették? A hitelezők érdekelik megvédésére gondoltak első sorban; az adósok a váratlan és hirtelen megrohanástól és zaklatástól rettegtek.

A dologban örömdetes fordulat állt be. A „Magyar Részletáru Kereskedők Egylete” tegnap este Budapesten értekezletet tartott a végrehajtási novella kihirdetése alkalmából. Ezen az értekezleten, mint az alább közzendő kommunikéből kitűnik, a hitelezők önként lemondottak a bejelentés jogáról.

Az említett kommuniké szövege ez:

A „Magyar Részletáru Kereskedők Egylete” a végrehajtási törvéynovella kihirdetése alkalmából tegnap este *Quitt* Lipót elnöklése alatt hitelezői értekezletet tartott. Az alkalom rendkívülisége folytán az értekezlet igen népes volt. és képviselve voltak azon az összes kereskedői és iparos szakmák. Az értekezlet tárgyát az egylet állásfoglalása képezte abban a kérdésben, kívánatos-e a lejárt követeléseknek a végrehajtási törvéynovella által elrendelt bejelentése? Mivel a kérdés mélyen belevág a megjelentek vagyoni érdekeibe, akörül élénk vita fejlődött ki.

Végre a többség a közönségnek zaklatásoktól való megkímélése érdekében a bejelen-

teések mellőzése mellett döntött, de egyben egy új központi iroda szervezését határozta el, mely a jövőben hivatva lesz az egyeslet tagjait a rosszhiszemű adósoknak a hitelezésből való kizárása útján a kéros hitelezés ellen megvéni.

A nagygyakorlat.

Aki itthon a legsnájdigabb.

Községi tisztviselők rágalmazási pere.

Elítelt gyámpénztáros.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29

Két eleki községi tisztviselőnek rágalmazási pörét tárgyalta ma az aradi járásbíró. A pörösködésnek egy fegyelmi vizsgálat volt az előidézője, melyen az eleki gyámpénztáros, egy nyugalmazott tanító azzal vádolta meg a községi jegyzőt, hogy a fegyelmi vizsgálat egyik tanuját ellene kitanította. A rágalmazási pöréről, mely a gyámpénztáros elítélésével végződött, itt következik tudósításunk:

Ez év április elején *Mladin* Miklós eleki főszolgabíró fegyelmi vizsgálatot vezetett *Ehrling* Lénárd gyámpénztáros, nyugalmazott tanító ellen hivatalos kötelességének elhanyagolása miatt. A vizsgálat egyik tanuja *Mahler György* eleki lakos volt. A tanukihallgatás előtt azonban *Ehrling* erős hangon így szólt a főszolgabíróhoz:

— Ezt a tanut ne tessék kihallgatni! *Ki van tanítva! Azért vall ellenem!*

A főszolgabíró megkérdezte *Ehrling*et, hogy ki tanította ki a tanut. *Ehrling* ekkor *Riegler* József községi jegyzőt nevezte meg. A főszolgabíró *Ehrling* vádjait jegyzőkönyvbe vette és utasította *Riegler*t, hogy igazolására *Ehrling* ellen tegyen feljelentést rágalmazás miatt.

A községi jegyző meg is indította a pert *Ehrling* ellen. Most tárgyalják ezt az ügyet az aradi járásbíró előtt. A vádlottat dr. *Momák* Döme védte, a sértettet *Prekupa*s Illés dr. helyettese, *Messer* Dezső képviselte. Beidéztek tanuként mindazokat, akik az áprilisi fegyelmi vizsgálatnál jelen voltak s ezek mind igazolták azt, hogy *Ehrling teljesen alaptalanul* rágalmazta a községi jegyzőt.

A járásbíró ezért *Ehrling* Lénárdot vétkesnek mondotta ki a rágalmazás vétségében és 60 korona pénzbüntetésre s az összes felmerült költségek megfizetésére ítélte. A vádlott felmentésért, a sértett pedig az ítélet súlyosbításáért felebezett.

Ehrlingre nézve különben a fegyelmi vizsgálat is rossz eredménnyel járt. A főszolgabíró beigazoltnak látta, hogy a gyámpénztáros hivatalos kötelességét elmulasztotta és ezért őt állásától elmozdította,

A kormányozható golya.

A legújabb amerikai találmány.

Boldog lesz az emberiség. Megoldották a kényes kérdést, ha nem is egészen, de félig-meddig. Legalább így mondja az amerikai *Ma gyar* Hirmondó. Van már nem kormányozható léghajó, se repülő gép, hanem olyan valami, ami nem egy, de két óriási lépéssel viszi előre az emberiséget. Van már — kormányozható golya!

Es ezen érdemes örvendezni. Már hogynem volna érdemes. Hiszen ha kikel abból az amerikai koponyából valami, nekünk magyaroknak, azt tüstént szabadalmaznunk kell. Először azért, mert mi nyugati államban vagyunk, bár jó régen a messze kelet pusztáin létejet ittunk. Másodszor és leginkább azért, mert *Sárköz* és *Baranya* vármegye kackiás, vihogó szemű menyecskél régen lepipálták azt az amerikai szerkezetű kormányozható golyát. Le bizony, még pedig akkor, amidőn hódítani kezdett köztük az egyike, sőt itt amott az egyetlen egykese rendszer.

Van még aztán más hucutság is abban a kormányozható golyában. Az tudniillik, hogy a tudományt is gazdagította. Azaz megtudtuk a révén, hogy van figyelmölcs is.

Humora is van a kormányozható golyának. Jóízű amerikai humora. Az a humor benne, hogy az az okos amerikai asszony, aki megteremtette a kormányozható golyát, furcsa madarát utoljára magán próbálta ki. Ehez aztán csakugyan bátorság kell és mivel volt neki bátorsága: a golya, amelyik kormányozható, szép sorjában négy fiúval ajándékozta meg. Könyvét a egyszerű madarra: azonban csak akkor írja meg, ha az a kísérlete is bevág, amelyet most négy családon végez.

Ime, így áll a bál Amerikában. Ott már a golyát nyilvánosan kormányozzák.

Pont.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* *Uj verseskönyv.* Egy komoly tehetségű poéta bocsátja utnak első verskötetét: *Pártos* Szilárd. Ez a név nem ismeretlen az újságok közönsége előtt s különösen nem idegen az *Aradi Közlöny* olvasói előtt, akik sokat olvashatták nagy formakészségről tanuskodó hangulatot versét: *és Szilárd* névvel írott krónikáit. Verskötetére, amely bizonyára fel fogja kelteni a közönség érdeklődését, ezt az előfizetési felhívást bocsátotta ki:

Előfizetési felhívás N vember hó folyamán, a karácsonyi könyvpiacra „Versek” cím alatt költeményes könyvem jelenik meg Budapesten, *Benkő Gyula* cs. és kir. udvari könyvkereskedő kiadásában. Mivel művem a nagy közönség anyagi támogatására is szorul, arra kérem barátaimat, ismerőseimet, hűveimet, nemkülönben az irodalom lelkes barátjait és pártfogóit segítsék elő könyvem megjelenését azáltal, hogy vers-kötetemre előfizetnek, az előfizetési-ívet minél szélesebb körben terjeszteni és ismerőseik körében előfizetőket gyűjteni sziveskedjenek. Tíz előfizető gyűjtőjének díszlelt példánnyal szolgállok. A vastag papíron, tisztán olvasható betűkkel nyomott s csinosan kiállított könyv — mely mintegy 140—150 oldalra terjed — ára 2 korona. Gyűjtőve et és az előfizetési díjakat kérem az *Aradi Nyomda Részvénytársaság* címére (*Arad, József főherceg ut 22.*) szeptember hó 31 ig föltétlenül beküldeni. *Arad, 1908. évi augusztus hava* Pártos Szilárd.

* *Manon Lescaut.* Aligha van intelligens ember, aki legalább hírből ne ismerne *Masse-net* világhírű operáját, *Manon Lescaut*-t. Az *Uránia* színház a parisi nagy opera előadása

nyomán készült moszfényképben mutatja be a egyszerű drámát, mely rendezés és színjátszás tekintetében felülmúlhatatlan. A vasárnapi műsor felöleli az *Uránia* színház legújabb pompás attrakcióit és öregbíti az *Uránia* jó hírnevét. Este 10 órakor közkívánatra megismétlik a *Párisi estélyt*, melynek utolérhetetlen fényes műsoráról város-szerte beszélnek. Ez lesz ennek a pikáns műsornak utolsó előadása. A nélfől új műsor ismét páratlan szórakozást ígér.

HÉTMILLIÓS SIKKASZTÁS a király udvartartásában.

A meggyanusított Wetzel báró.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 29.

Egy bécsi lap — állítólag megbízható forrásból — azzal a szenzációs leleplezéssel áll elő, hogy a király udvartartásában, amelynek nagy költségeit eddig a legnagyobb pontossággal és rendben kezelték, óriási hiányt fedeztek fel. *Hét millió koronára rug az az összeg, amelyet a civilistából elsikkasztottak.* A gyanu egy rendkívül magas állású udvari méltóság ellen irányul, aki a királyi család előtt régóta különös kegyben áll és akit az uralkodó legutóbb nagy kitüntetésben részesített.

A dolog udvari körökben igen nagy konsternációt keltett. Azt beszélnek, hogy a királynak már hónapokkal ezelőtt tudomása volt a manipulációkról, de a nagyobb botrány elkerülése végett az ügyet titokban kívánta tartani.

A kinos feltűnést keltő sikkasztásról bécsi tudósítónk még a következőket jelelenti:

Az *Ostdeutscher Rundschau* megbízható értesülése szerint az udvartartásban hét millió korona hiányt fedeztek fel.

Az összeg eltulajdonításával *Wetzel*, első udvari tanácsost gyanusítják, akit a király nemrég bárói rangra emelt. *Wetzel* báró állása tarthatatlan. Mérvadó körökben ugyan a sikkasztás ügyét valószínűtlennek mondják, de a király közvetlen környezetéből kiszivárgó hírek szerint a lap értesülése megfelel a valóságnak.

A nagygyakorlat.

A tartalékos ur.

A nagygyakorlat.

Segíts magadon. . . .

TANÜGY.

(*) **Tanítói kinevezések Aradmegyében.** A közoktatásügyi miniszter az eleki állami elemi népiskolánál Kehrer Károly volt eleki állami elemi iskolai igazgatótanítónak segédtanfelügyelővé történt kinevezése folytán üresedésben lévő tanítói állásra Soós István okl. tanítót nevezte ki. Ezzel egyidejűleg Schramm Tamás eleki állami elemi iskolai tanítót az ezen iskolánál teljesítendő igazgatói teendőik ellátásával megbízta, illetve igazgató-tanítónak nevezte ki. — Boros Kálmán medgyesegyházi állami elemi iskolai tanítónak az aradi állami elemi iskolához történt áthelyezése folytán üresedésben lévő tanítói állásra a közoktatásügyi m. kir. miniszter Lopusny Ilona okleveles tanítónőt nevezte ki. — A közoktatásügyi miniszter Haller Imre ópécskai állami iskolai tanítót a kisgarami állami elemi iskolához és Toncza Sebestyén ugyancsak ópécskai állami elemi iskolai tanítót a gridi állami elemi iskolához helyezte át. Az így megüresedett állami elemi iskolai két tanítói állásra Szegfű Lajos lázárföldi és Kalboreán György gridi állami elemi iskolai tanítót helyezte át. — A közoktatásügyi miniszter Kovács László okleveles tanítót, — ki több mint egy éven át az aradvármegyei kir. tanfelügyelőségénél helyettes tanítói minőségben volt alkalmazva s ott kitűnő szolgálatakat teljesített, — munkássága megérdemelt jutalmául a fakerti (Aradmegye) állami elemi iskolához rendes tanítónak nevezte ki.

(*) **Iparos inasok beírása.** Az iparos inasok beírása szeptember hó 1-én kezdődik a Weitzer-utcai elemi- és polgári fiúiskolában és tart szeptember hó 15-ig. A beírás hétköznapokon hétfő, kedd, szerda, péntek d. u. 5 órától 7-ig, vasárnap és ünnepnap d. e. 9 órától 11-ig tartatik meg. A beírási díj 4 korona 20 fillér, mely összeg a beírás alkalmával fizetendő. A beíráshoz mindenki köteles elhozni az utolsó évi iskolai bizonyítványát. Aki a beírási díjat és bizonyítványát nem hozza el, azt nem írják be. A rendes tanítás szeptember hó 16-án kezdődik.

(—) **Napközi otthon.** Az áldásos nevelési és szociális munkát vég. 6 napközi otthonok száma a jövő tanévben szaporodni fog. Az *uf-telepi* elemi iskolánál szervezik az otthonot s ennek költségeit ma föl ösztönte a tanács.

(*) **Kessler Izabella,** kormányhatóságilag engedélyezett I–IV. osztályu elemi magán fiú és leányiskoláját f. évi szeptember havában nyitja meg. Beíratások szeptember 1-től Kazinczy-u. 10. sz. a. eszközöltnék. Kiváratra külön oktatás zongorából és németből. 2565

(—) **Az állami felsőbb leányiskolának** nem lévén még *internátusa*, vidéki leánykákat a leg gondosabb vezetés és ellátásra elvállal özv. Sváby Pálné áll. felsőbb leányiskolai tanítónő. Ellátási díj egész évre 700 korona. Zongora tanításért külön 120 korona. Hasszinger-utca 5. 2333

(—) **Beíratások a zenében.** A jövő tanévre a beíratások 1908. évi szeptember hó 1, 2. és 3-án délután 4–5 óráig a zenede helyiségben, Weitzer-utca a postával szemben esz közöltnék. Beírási díj 10 korona. Tandíj egész évre hatvan korona. A rendes okta és 1908. évi szeptember hó 4-én veszi kezdését.

Arad, 1908. évi augusztus 26. *Kriszta József,* igazgató.

(—) Az aradi állami főreáliskolában a beíratások a már ismertetett napokon *nem reggel 8 órakor,* hanem 9 órakor kezdődnek és 12 óráig tartanak. A délutáni beírási idő 3-tól–5-ig.

A gyilkos benzinrobbanás.

Három halott. — A hatóság helyszíni szemléje.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 29

A tegnapi rettenetes katasztrófát a fővárosi lapok bő részletezéssel, de a téves adatok egész tömegével irták meg, hogy Budapesten a Kossuth Lajos-utca 13. számú házban tegnap délután végzetes benzinrobbanás történt, melynek idáig három halottja és hét sebesültje van. A Kossuth Lajos-utca 13. számú ház, amely protitipusa annak az ádatlan építkezésnek, amely a fővárosban állandó rettegésben tartja a lakókat, még ma is a pusztulás olyan sivár képét adja, amihez fogható még összeégett gyári romok sem mutatnak. A hátsó lépcsőnek a karfája összevissza van égvé. A falakról a vakolat teljesen lehámlott. Tárogó repedések látszanak a falon és a szerencsétlenség közepében levő 2. számú *Greiner* féle lakásban rettenetes a pusztítás. A robbanó anyag, mely nem benzin volt, mint azt az újságok javarésze írja, hanem ennek egy desztillátuma, a sokkal veszedelemesebb hatású „solin”, a lakás ajtaját nemcsak bedöntötte, de apróbb szilánkokra tépdeste. Az előszoba és éléskamra közötti mintegy öt méter hosszúságú fal körülbelül négy négyszög méter felületen teljesen beomlott és pedig olyan erővel, hogy még a szomszédos házba is átröpültek a téglák.

Az áldozatok.

A katasztrófa áldozatai rémesen öz szerencsésülva kerültek ki a házból.

Az áldozatok a Rókus kórház sebészeti osztályán vannak, hová a mentők elszállították őket. Itt még tegnap este borzasztó kínok között meghalt *Sinka* Károly lakatossegéd és *Gál* Istvánné házmesterné. Súlyos, életveszélyes sérüléssel *Káldi* Béla kereskedelmi alkalmazott, *Balkó* Jánosné munkásasszony, *Grossmann* Béla bolti szolga és *Dinga* Lajos kereskedősegéd fekszik *Farkas* László tanár osztályán.

A betegek az éjszakát álmatlanul és eszméletlenül állapotban töltötték el. A betegeteket ma újra megvizsgálták s kötésekkel látták el az orvosok.

A kórházban.

Aki *Nagy* Béla dr. soros vizsgálóbíró a Rókusban legelőször kihallgatott, az azóta már meghalt *Gál* Jánosné házmesterné volt. Az orvosi jegyzőkönyvbe az volt odadiktálva: életveszélyes égési sebek. Ki nem hallgatható.

Az asszony azonban teljes eszméleténél volt, csak a gyomra égéséről panaszkodott.

— Az Istenért, egy kis konyakot, vagy egy pohár limonádét adjanak, hogy el ne epedjek ebben a rettenetes forrószobában.

— A benzin, jaj a benzinnel, hogy érzem a szagát, jaj édes Istenem, be jó volna élni még.

A vizsgálóbíró odament a szerencsétlen asszony ágyához, figyelmeztette őt vallomásának fontosságára, azután megkérdezte:

— El tudná mondani az esetet, a mint azt maga látta?

— Annyit tudok, hogy mondtam neki, re gyujtsen gyufára, baj lehet belőle. De meggyújtotta és itt a veszedelem.

— Kívánja a megbüntetését és az ön kára megtérítését.

— Jaj, édes uram, arra nem kerül már sor, hiszen meghal az is, akárcsak ön. De ha fölépül, akkor büntessék meg, mert hogy olyan szófogatlan volt.

Siegény *Kreisch* Pétert nem fogják megbüntetni. Már megbűnhődött.

A tűzvizsgálat.

A tűzvizsgálatot ma délelőtt tartották meg a helyszínen. A bizottságnak *Pesti* *Ferenc* körülmény előjáró, *Nelhubel* *Gyula* és *Koller* *Gyula* gépész mérnök, *Janicsak* *Antal* tűzfelügyelő, *Jessenszky* *Gellért* kapitány és *Koródi* *Béla* rendőrfogalmazó voltak a tagjai. A bizottság mindenekelőtt megállapította, hogy a szerencsétlenség nem a lépcsőházban, hanem az udvaron történt.

Amikor negyven kiló gázolint, *Kreisch* *Péter*, aki a társaságnál 13 év óta állt szolgálatban, fel akar a vinni az aerogén gázváltalat iró helyiségébe, a lépcsőben megbottolt s a kosarat elejtette. *Gál* *Istvánné*, ki a jelenetnek szemtanuja volt, segítségére ment a munkásnak, aki ekkor eddig érthető len okból gyufát gyújtott, mitől a benzin egy pillanat alatt felrobbant. A lörekező percekben azután a katasztrófa lépcsőről lépésre haladt. A nagy légnyomás következtében ugyanis a benzin borzasztó ereje tört, szorított mindent s pillanatokkal később már *Görög* *István* üvegkereskedése majdnem romhalmazzban fektült és a ház a sebesültek fejétől leestető módon volt hangos.

A lépcsőház alján külföldben megtalálták az üveg fadugóját s sok olyan dolgot, melyek arra engednek következtetni, hogy a katasztrófa részleg nem az emeleten, hanem a folyosón történt.

A bizottság azonkívül még igen fontos tényeket kiderített. Megállapították, hogy az aerogén gázvilágítási vállalat irodai helyiségében egy gázfejlesztő tartályt tartanak, amelyben a megrendelők szemelattára szoktak gázt fejleszteni, hogy bemutassák a világítás fényerejét. E célra nagyobb mennyiségű benzint is tartanak a helyiségben. A vizsgálat további folyamán fogják megállapítani, hogy a vállalatnak volt-e engedélyje arra, hogy a helyiségben benzint tarthasson.

A nagygyakorlat.

Aki sajnálja az ezredet.

A nagygyakorlat.

Oda az asszony.

A megcsalt férj.

Kegyetlen boszu.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Besztercéről kegyetlen gyilkosság híre érkezik. Törpény kisközség lakosait most erős izgalomban tartja egy gyilkosság, amelynek részletei a következők:

Hartner János, Törpény község egyik legtekintélyesebb parasztagazdája, csendes és boldog életet élt feleségével. Első nejétől elvált, miután megtudta, hogy Broszner János törpényi gazdával szerelmi viszonyt folytatott. A múlt héten történt, hogy Hartner váratlanul hazatért s felesége oldalán találta régi családi életének megrontóját, Broszner. A férj faggatni kezdte feleségét, a ki csakhamar megvallotta, hogy Broszner, — a ki őt hosszú ideig ostromolta — végre hálójába kerítette. A megcsalt férj erre Besztercére sietett, forgópisztolyt vásárolt s hazatérve, a legnagyobb nyugalmat színelte. Tegnapelőtt kiment a mezőre. Sarjukaszálás ideje lévén, az egész község népe kint dolgozott a határban. Hartner átment a szomszéd rétre, a hol Broszner dolgozott. Ezekkel a szavakkal lépett a csábító elé:

— Ütött a leszámolás órája!

Ezzel közvetlen közlőül Broszner gyomrába lőtt. Az atléta természetű férfinak egy arizma sem rándult meg. Hartner erre még egy lövést tett, mely ugyancsak talált.

— Mit csinálsz velem? — kérdezte a sebesült. — Nem gondolsz feleségemre és gyermekeimre?

— Hát te gondoltál rám és gyermekeimre, megdöntödtél, hogy most már másodszor tönkretetted boldogságomat, hogy nyomorulttá tettél egész életemre? Nem engedlek addig meghalni, míg meg nem értetted, mit vétettél ellenem!

Egy félórán át szemrehányással illette élete megrontóját. A súlyosan megsérült ember szó nélkül hallgatta az erkölcsi prédikációt. Végre könyörgésre fogta a dolgot.

— Szerezz nekem kocsit s vitess el a kórházba, hátha az orvos még megmentheti életemet.

— Megmentelek én — szólt a vérengző ember. — Mutasd a sebedet.

Broszner engedelmessé vált. Hartner erre újra előrántotta revolverét s közvetlen közelből szíven lötte ellenfelét, aki jajszó nélkül holtan terült el a földön. A boszuálló férj az előjárásra sietett s a legnagyobb nyugalommal előadta borzasztó tettét. A kiszállott bíróság

előtt is bevallotta a gyilkosságot, elmondván, hogy már napok óta készült rá. A férjet le tartóztatták.

KÁVÉHÁZI ASSZONYOK.

*

Lehet, hogy maradi ember vagyok, lehet, hogy a nő egyenjogúsításának nem tudok olyan csontig menő híve lenni, hogy az élet minden szférájában a magától értetődőség közönyével lássam az asszonyt. Lehet, mondom, mind ez meglehetősen és lehet az is, hogy ezért a maradiságomért a feminizmus indexére kerülnek reakciós írásaim, én azonban még a kiátkozás veszedelmével szemben is csak kimondom, hogy valahányszor a kávéházakat zsúfolva látom asszonyokkal, mindig kegyetlen kedvet érek egy jó suhogós nádpálca után. És mikor nincsenek a kávéházak zsúfolva asszonyokkal?

Esztendőnk óta figyelem már ezt a társadalmi epidémiát. Azt lesem, hogy mikor hagy alább és azt látom, hogy egyre félelmesebben hatalmasodik el. Hiszen ma már ott tartunk, hogy az asszony nem él családi életet. A saját otthonában idegenné vált. Nincs szaka a napnak, mikor a kávéházak üvegablakai mögött vagy kint a járdára épített terraszokon tarka asszonyi toalették ne virítanának. És milyen toalették azok! Mihelyt a férj megindul a kenyere után, az asszony magára szedi azokat a ríktó drága rongyokat, amelyeket kulturországokban csak a kokottok reszkiroznak meg és siet a kávéházba, ahol már várja a társasága: két-három hozzája hasonló delnő és egy — legfőleg két igen nagyon pomádés és kivasalt fiatalember.

Ez a két motívum fogott meg leginkább hosszú megfigyeléseim alatt. Először a ruha. Egy-egy szerény fizetésű kishivatalnok, vagy kereskedelmi utazó és a váltonehézségekkel küzdő kisteherkedő felesége olyan kalapot és ruhát szed magára, mikor kokottnak öltözködve a kávéházba beül, ami az urának legalább egy esztendei fizetésébe kerülhet. Honnan telik ez?

Tessék egyszer megfigyelni a nagyforgalmú városi kávéházaknak a belső életét, ahol sok a szép asszony és megkapják ennek a rejtélynek a megoldását. Nagyon tanulságos studium lehet ez még a szociálpolitikus számára is. Ezenkívül pedig ráfognak jönni önk is arra, amire én már rábukkantam. Ez egy sajátosság. Az tudniillik, hogy három-négy asszonyból álló rendes asztaltársaságnak mindig csak egy férfi tagja van. Az a bizonyos nagyon elegáns fiatalember. Ezen a fiatalemberen kívül csak hóba hóba kerül az asztalhoz egy-egy kevésbé elegáns külsejű, de elemelkedőbb koru úriember, aki valamelyik hölgynek rendszerint régi jó ismerőse, csak a nevüket tévesztik el egymásnak különösképpen és következetesen a jó ismerősök.

Hát ezek már intimitások. A kávéházi asszonyoknak azonban van még ezeknél sokkal karakterizálóbb külsősége is. Például a gyermeke. Borzasztó szomoróság látni azokat a ríktóan kiöltözött kicsinyeket. Sovány kis testükön szinte lóg a készen vett, cicomás ruha. És a nyakukon meglátszik az alkalomszerűen jól rosszul lemosogatott sötét stráf. A hajuk kócos, fénytelen; a nemápoltság patinája ül rajta. Szomorú gyerekek. És éhesek. Két marokkal tömik magukba a fagyaltos otyát. Az édesanyjuk selyemzsúponja alól pedig tiszforintos aszurharisnya finom mesterszövése villan ki kacéran. Ez a kávéházi asszony, akit néha-napján vedlett perkál-ruhában is látni lehet az utcákon, valami nyomorékká dolgozott, koravén, sárgaképu ember karjába kapaszkodva. Az az ura és egy ilyen séta a családi életük, amikor a göthős munkagép büszkélkedik a szép testül, egészséges asszonyával.

(—vay.)

Szelle József a hivatalos lapban.

A világosi járásbíró idézése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Nagyon komoly, szinte atyai tanácsokat tartalmazó sorok jelentek meg ma az öreg *Budapesti Közlöny*-ben, abban a lapban, ahol a kitüntetések, címadohányozások és kis-, közép- meg nagykereszkkel való fölruházásokról szóló királyi kéziratok szoktak napvilágot látni. A komoly sorokat Szelle József volt aradi ügyvédhez, a hírhedt Kormos—Szelle-ügy egyik főszereplőjéhez intézi a világosi járásbíró. Hogy Szelle miért került ma abba a nagyon fontos híreket tartalmazó ujságba, azt csak a világosi járásbíró tudná elmondani töviről-hegyire. Az az idézés, a mit ma Szelle címére küldött a világosi járásbíró, csak sejteti, hogy miről van szó. Egy Szabó Juon nevű galsai lakosnak tartozott Szelle s miután nem fizetett, hát a követelést betábláztatta Szelle József ingatlanára. Ez tárgyalást von maga után s most erre a tárgyalásra idézik a híres Szellét a következő idézéssel:

Idézés.

1908. S. p. I. 186—7. A világosi kir. járásbíró közhírrá teszi hogy Montia Enil világosi ügyvéd által képviselt Szabó Juon galsai lakos felperesnek, Szelle József alperes elleni zálogjog törlése iránti keresetének sommás tárgyalására 1908. évi szeptember hó 28. napjának d. e. fél 9 órája ezen bíróságnál IV. sz. alá kitűztett és ismeretlen törőzdásu Szelle József alperes részre Kertész Miksa dr. ügyvéd ügygondnokul kirendeltetett.

Felbírattik ennél fogva ismeretlen tartózkodásu alperes, hogy ügyének célszerű védelme iránt a részére kirendelt ügygondnokot kellően utasítsa, vagy a tárgyalásra személyesen vagy más megbízott által megjelenjen, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonítsa. Kelt Világoson, 1908. évi augusztus hó 17. napján. A világosi kir. járásbíró.

Hát Szelle József, jó lesz hazajönni, de minél előbb, mert a tárgyaláson való meg nem jelenésért magának tulajdonítsa a következményeket.

TARKASÁGOK.

*

(Az apák) Aradnak abban a városrészében, ahol az erkölcsöt nem tulságosan szigorúan kezelik, a következő párbeszéd folyt le két gyerek között.

Jóska (5 éves): Hallgas te piszkos, hiszen neked még apád sincs!

Sándor (6 éves): Hogy nekem ne volna apám? Gyere el hozzánk este, majd meglátod, hogy több van mint neked.

*

(A pump) Egyik dús gazdag aradi nagykereskedő a fővárosban lakó fiának már sok pénzt küldött. A fiu azonban elköltöztet volna tiszter annyit is. Legutóbb is nagy összeget kért az apjától, aki azonban kereken megtagadta ezt és így válaszolt a fiának:

— A kért összeget nem küldöm el. Kitagadlak Rám nézve már meghaltál.

Néhány óramulva a fiu következő sürgőnyt küldte:

— Akkor kérek temetési költségre 200 koronát

(*Drága bók.*) Lapunk más helyén megírtuk, hogy az aradi román klub miatt hozott ítélet helybenhagyta ma a városi tanács. Ez az ítélet Suciú Jánosnak, Pop C. Istvánnak és Velics Mihálynak egyenkint 150 koronába kerül. A tanácsülésen ma Zubor Andor referálta az ügyet és ismertette az elítéltek hosszú felelősségét, amelyben Suciú azt állítja, hogy ő nem tartott politikai beszédet, csupán csak bókot mondott Velics Mihálynak, földicsérve politikai képességeit. Velics Mihály válaszolt erre a bókra és ő is megdicsérte Suciút. Így kölcsönösen bókoltak egymásnak.

— Látni való hát, — mondta ma Zubor, — hogy itt kedélyes élelődés történt.

— Mindegy, — felelte Reicher főügyész — mégis el kell őket ítélni. Hadd legyen drága ez a bókolás.

Igy került a bók Suciúknak 150 koronájukba. Zubor Andor, a javithatlan élcelő és közismert bókoló szomorúan újságolta ezt a hírlapíróknak.

— Rossz világ jár ezután az aradi gavallérokra — mondta, — mert ha valaki bókolni akar az ideáljárak, arra külön hatósági engedélyt kell kérni.

HIREK.

Kossuth Ferenc megint beteg.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 22.

A magyar politikai világ ismét részvétellel fordul Kossuth Ferenc, a beteg kereskedelemügyi miniszter felé, akin régi csuszbantalmi annyira erőt vettek, hogy több heti karlsbadi és pöstyéni kura sem tudta egészségét helyreállítani. A minisztert épen most, a legfontosabb politikai kérdések, mint a fuzió, a létszámemelés és a választójog, előtérbe nyomulása idején ágyba dönti súlyos betegsége, s ennélfogva nem gyakorolhat vezető és irányító befolyást a közvéleményt érdeklő politikai ügyekben.

Kossuth betegségről ezeket jelentik:

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter hosszas nyári üdülése után tegnap a fővárosba érkezett. Általános volt a hit, hogy a miniszter egészsége a pöstyéni kura hatása alatt teljesen helyreállt, de most megcáfolják a Kossuth egészségéről elterjedt híreket. A miniszter pöstyéni tartózkodásának utolsó négy napjában újra jelentkeztek az izületi fájdalmak, úgy, hogy a fővárosba érkezve nyomban ágyba kellett feküdnie. Fájdalmas csuszrohámok léptek fel és ha a betegség rendes lefolyású lesz is, legalább tizenöt napig fog tartani. Kossuth nem hagyhatja el az ágyat és a nehezebb munkától orvosai tanácsára tartózkodnia kell, nehogy újabb komplikációk lépjenek fel.

A miniszter egészségi állapotában beállott hanyatlás rendkívül kellemetlenül érinti a politikai köröket, természetesen magát Kossuthot is, most előzetesen nagyszabású politikai munkaprogramot állítottak össze az őszi ülészsakra s a miniszternek most nem engedik meg, hogy ez ügyekkel foglalkozzék, csupán a miniszterium könnyebb ügyeit intézheti. A politikai világban nagy nyugtalanságot keltettek a miniszter betegségről szóló hírek és a mai nap folyamán nagyon sokan érdeklődtek állapota felől.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 30-án az időjárás: Meleg, északon és nyugaton elvéve csapadék, zivatarok.

— A bankkartell hatása az aradi pénzügyintézetekre. A már majdnem egy hónap óta érvényben levő bankkartell mind erősebben érezteti hatását a vidéken. Ma alkalmunk volt erről beszélni egy aradi pénzügyintézet vezetőjével, aki ezeket mondta:

— A fővárosi bankok kartelljének — mint előre látható volt — elsősorban a pénz mesterséges megdrágítása lett a hatása. Megdrágult a kamatláb és a minimális kamatlábat csak a két millió koronán felüli alaptőkével bíró intézetek élvezik. Ezenkívül más hatása is van a kartellnek. Tudvalevő, hogy a fővárosi intézetek a visszleszámitolást folyószámlán vezetik; a bankkartell életbelépése óta a folyószámla félévenkénti lezárásakor a fővárosi bankok 1 promille vagyis két tized százalék forgalmi jutalékok számítására fel. Az intézetek természetesen a rájuk háruló terheket kénytelenek jórészt a közönségre hárítani. A kartell azonban valószínűleg tavasszal vagy még előbb is felbomlik, miután a kartell-szerződés annyi kibuvót enged, hogy egyes fővárosi intézetek ezeket a kibuvókat már most is felhasználják és így illuzóriussá teszik a kartellt.

Itt említjük meg, hogy Aradvármegye törvényhatóságához ma átirat érkezett Baranyamegye közönségétől a bankkartell ügyében. Baranyamegye júliusi közgyűlése ugyanis feliratot terjesztett a kormányhoz aziránt, hogy tegyen intézkedéseket a bankkartell ellen és támogassa a kartellen kívül álló vidéki intézeteket. A feliratot most küldte meg Baranyamegye Aradvármegyének, hogy támogassa azt hasonló szellemű felirattal. Baranyamegye feliratának végén egy érdekes és a vidék elkeseredettségére jellemző tüzés van: azt kéri a megye a kormánytól, hogy ha a bankkartell ősig meg nem szűnne, nyújtson be törvényjavaslatot a törvényes kamatlábnak 8%-ról 6%-ra való leszállítására nézve és minősítse a hat %-nál magasabb kamatszédést uszorának. Természetes, hogy ezt a merkantil-ellenes színű kérelmet már nem pártolhatja Aradmegye.

— A vashidak. Az új vashidak felső szerkezetének elkészítését, mint már megírtuk, a Weitzer-gyár és az osztrák államvasutak gépgyára kapta meg. A tanács most arról értesítette a gyárakat, hogy a munkákat a miniszter is nekik ítélte oda, de némi változtatásokat költ ki azok szem előtt tartásával megkezdettik az alkatrészek gyártását.

— Elítelt aradi román képviselők. Az ez év elején megnyitott aradi román klub ügye miatt az aradi kihágási bíróság eljárását indított Onku Miklós, Goldis László, Pop C. István és Suciú János dr. országgyűlési képviselők és Velics Mihály kisenői ügyvéd ellen. Berecz Ferenc kihágási bíró a képviselőket kormányhatósági jóváhagyás nélküli alapszabályokkal bíró egyesületben való működés miatt ellenük emelt vád alól felmentette, ellenben Suciút, Popot és Veliciút bejelentés és hatósági engedély nélküli gyűléstartás által elkövetett kihágás miatt 100—100 korona fő és 50 korona mellékbüntetésre ítélte. Az elítéltek, de még a felmentettek is az ítélet indokolása ellen Aradváros tanácsához felelősségét adták be. A felelősségét lapunkban ismertettük. A tanács ma tartott ülésében az elsőfoku ítéletet indokainál fogva helybenhagyta s a felelősségét elutasította.

A képviselők ebben a határozatban sem nyugosznak meg, hanem a belügyminiszterhez felelősségüket teszik.

— Házasság. Fényes esküvő volt ma Aradon. Mácsal Csernovics Diodor dr. kir. tanácsos, állami jószágigazgató és neje hádári báró Duka Olga bájos és nagyműveltségű leányát, Olgát vezette oltárhoz nemesóthi Szabó Marcell földbirtokos, az Edward huszárezred s. o. g. kiv. főhadnagya. A polgári esküvőn, amely délelőtt tíz órakor folyt le, tanúk voltak a menyasszony részéről: tassi Végh József kir. bíró Budapestről, a vőlegény részéről: nemesóthi Szabó Antal kir. közigazgató Nagykárolyból. Az egyházi esküvő déli fél egy órakor volt a minoriták templomában, amelyet teljesen megtöltött az előkelő, díszes közönség. Koszorú párok voltak: mácsal Csernovics Ella és nemesóthi Szabó Albert, nemesóthi Szabó Ilonka és Ghyka Emér dézsánfalvai földbirtokos, mácsal Csernovics Emília és tassi Végh Dezső, mácsal Csernovics Eszter, mácsal Csernovics Erzsébet és mácsal Csernovics Arzén. Az örömszüllőkön kívül a két család részéről jelen voltak: kassai Végh József Csernovics Roxán, Jesszenszky Imre baranyamegyei földbirtokos és neje Csernovics Lára, mácsal Csernovics Mihály számi földbirtokos és neje, nemesóthi Szabó Lajos salamegyei földbirtokos leányával Ilonkával, nemesóthi Szabó Béla aradi huszárfőhadnagya, Bethlen János gróf és neje Csernovics Julia, Dadányi Lajos magyar testőrőrnagy, Duka Aladár báró aradi huszárkapitány és mácsal Csernovics Agenor viszabályozó társulati igazgató főmémők Szegedről. A díszes násznép az egyházi esküvő után a Fehér Kereszt szálló nagytermében nászlakomára gyűlt össze. Az ifjú pár a délutáni gyorsvonattal új lakóhelyére, Budapestre utazott, ahonnan néhány nap múlva hosszabb külföldi utra indul.

— Az aradi huszártisztek a királygyakorlatokon. A szegedi 3-ik honvéd huszárezred aradi osztagából Thomka Zoltán és Gyura Árpád főhadnagyokat, továbbá Vadas Jenő hadnagyot a veszprémi királygyakorlatokra vezényelte a szegedi honvédkerületi parancsnokság.

— A tüzeirlaktanya. Megírtuk, hogy a hadügyminiszter új állomány és térszükségleti kimutatást adott ki s ennek alapján át kell dolgozni a tüzeirlaktanya építési terveit. A mérnöki hivatal és Tabakovics Emil építész a mai tanácsülésből kapott utasítás alapján kiszámítják, hogy az átalakítások mennyibe kerülnek s lehet, hogy ezek oly összegre rugnak, amely miatt a város és katonai kincstár közötti alkudozások elől kezdődnek. Az átdolgozás a laktanya építés ügyét ismét hosszú időre odázta el.

— Az aradi királyi adóhivatali tisztviselők szervezkedése. Az adóhivatali tisztviselők szervezkedése saját sorsuk egészséges mederbe való terelése végett, az egész országban megdult. A folyton ismétlődő mellőztetés miatt keserűség egy táborba terelte az egész országban a kir. adóhivatalok tisztviselőit. Az általános szervezkedésből veszik ki Aradmegye adóhivatalának tisztviselői is részüket, midőn a hó 30-án az egész megyéből Aradra jönnek, hogy a m. kir. adóhivatali tisztviselők országos egyesülete aradmegyei szervezését megalkalmassák. Az aradmegyei szervezet előmunkálatait az aradi kir. adóhivatal tisztviselőinek lelkes csoportja, élükön ifj. Schweigert Péter, az áll. tisztv. orsz. egyesület aradi körének titkárával és Szántó János m. kir. adóhivatali vezetőjével mint az eredmény mutatója, sikerrel, mert a lelkes felhívásra, mit kibocsátottak, a vármegye adóhivatalai az eddigi jelentkezések szerint

valamennyien több teggel képviseltek magukat az alakuló ülésen. Az ülést az aradi kir. adóhivatal helyiségeiben tartják meg. Ez alkalommal felhívta az aradi adóhivatal tisztikara a vármegye több adóhivatalainak tisztviselőit Róka József, az aradi új pénzügyigazgató személyére is, kiből igazi modern gondolkodás és a munkát igaz értéke szerint becsülendő, igazságos, humánus főnököt nyertek a tisztviselők.

— Magyaryalázó honvédőrnagy. Nem régen adtunk hírt egy katonai állatorvos magyarellenes üzeméről. Most ehhez hasonló esetről értesítettek bennünket *Békésgyuláról*. A Jókai utcában magyarul beszélgetett két urlembert. Éppen ekkor jött arra egy *Sihodda* Akidán nevű honvédőrnagy és dühösen rendreutasította a beszélgetőket, hogy ne társalogjanak ezen a csufnyelven. Beszéljenek inkább németül vagy románul. A román nemzetséggel őrnagy még a gyermekeket is eltiltotta a magyar szótól. A magyargyűlölő honvédtiszt viselkedését városzerte nagy megbotránkozással tárgyalták és reménykedve várják, hogy fölöttes hatósága elhelyezze Gyuláról.

— A Westingshouse részvények. Az Aradon létesítendő autómobil-gyár ügyében meginduló mozgalomnak tegnap játszódtott le egy jelentős momentuma, amelyről lapunk mai számában beszámoltunk. Megírjuk, hogy *Müller* Lajos dr. a város közönségének nevében fejezte ki a gondolkodását arról, mikor megígérte az értekezlet színe előtt, hogy a legközelebbi közgyűlésen támogatni fogja a polgármesternek azt a kérelmét, amelyet a részvényjegyzés iránt fog a törvényhatóság elé terjeszteni. Müller dr. megemendotta annak is az okát, hogy a magánjegyzés miatt várakozott magára. A közönség tudniillik nem tudta, hogy miért késik a részvényírás megalkotása de Papp dr. beszéde nyomán világosan állott a helyzet mindenki előtt és ezek után a részvényjegyzés gyorsan befejeződik. Müller Lajos dr. ma egy levélben arról értesítette a polgármestert, hogy a viszonyok alapos ismerete után, meg lévén arról győződve, hogy a gyár alapítása Arad város első rangú gazdasági érdeke és tudva, hogy a gyárra lényeges jövő vár, a polgármester levél részvényjegyzés. Hogy mennyit, azt majd akkor adja tudtára a polgármesternek, ha két-három nap múlva hivatalos újjáról visszatér.

— Rejtélyes merénylet egy huszártiszt ellen. A nagyváradi rendőrség, amint tudósítónk írja ugyancsak titokzatos merénylet dolgában nyomoz, de alig hihető, hogy a munkája sikerre vezet. Meg kedden éjjel történt, hogy *Mérey* Árpád honvéd huszárszázados az Emke kávéházból gumitalpu fiakeren hajtatott haza az új nyári szinkörrel szemben levő Vámház-utca 51 számú lakására. Amint a ház előtt a kocsi megállt, a közvetlen közeli bokrokból revolverlövés dördült, s a golyó a százados feje mellett süvítve a fiaker ernyőjébe furódott. Mérey százados tisztában volt vele, hogy a golyót neki szánták. Pár perc alatt beugrott a lakásába revolveréért, s a merénylő keresésére indult. Forgópisztollyal kezében felkutatta a bokrokat, a Rhédey-kert rejtekeit. Vele tartott a bérkocsis is, de a merénylőt nem sikerült előkeríteni. A gazfickó bizonyosan a lövés után be sem várva sikerült-e a merénylete vagy sem, megugrott. A polgármester villája előtt állott *Pápa* József rendőr, aki a merénylet órájában őrszem szolgálatot teljesített. A rendőr a százados kérdésére azt mondta, hogy hallott ugyan lövést, de nem a Vámház-utca felől, hanem a Rhédey-kert irányából. El is sietett arra felé, de senkit nem talált. Mérey Árpád százados a rendőrt maga mellé véve kutatott tovább az éjszakában, de nyomozása eredménytelen volt. Egyetlen jelre

se bukkanhatott, amelyből a merénylő kilétére lehetne következtetni. Valószínű azonban, hogy a revolveres támadót a kaszárnyában kell keresni.

— Új mérnöki állás a városnál. A város rendező bizottság tegnap tartott ülésében átvette ifjú *Dömötör* Bertalan mérnöktől a város színterelési és három szögletes munkálatok, melyekről úgy a felülvizsgáló miniszteri kiküldöttek, mint a bizottság tagjai a legmelegebb elismeréssel emlékeztek meg. A *Dömötör* által készített térképek, leírások alapján a városnak minden pontja felszírozva van s könnyen kiszámítható minden helyre a tengerfeletti magassága, nivóbeli emelkedése és az egész munkálat biztos alapja a város rendezésének. Minden utcáról külön helyszínrajz készült, melyben a gáz és vízcsövek fel vannak tüntetve s meg van jelölve az utcaburkolatnak minősége, területe. Azonban ez a munka csak akkor tartja meg ezt a megfizethetetlen becsét. Ma minden változást azonnal feljegyeznek, illetve belezolnak a térképekbe és ha azokból az építők és építők kivonatokat kaphanak. Minthogy a városi mérnöki hivatal munkája a középítkezések folytán, amugy is felzaporodott s a színterelési munkák állandó kezelése is szükségessé teszi a mérnöki hivatal személyzet szaporítását, a tanács a közgyűlés elé viki a kérdést. Az új mérnök fizetésének fedezete még nincs kijelölve. A tanács a színterelési munkák használatából befolyó jövedelmet szánja az új mérnök befizetésére s azért megbízta a város rendezési bizottságot, hogy készítsen egy táblázatot a használati díjakról.

— Szeged város faszükséglete. Szeged város pályázatot hirdetett 300 vagon tűzifa szállítására. A szállításra többek között *Zselénszky* Róbert gróf *zimbrói* erdőterelési és a szállítást meg is kapta a *zimbrói* erdőkezelés.

— Rablógyilkosság a főváros közelében. Fővárosi tudósítónk táviratozza: Budapest közelében, *Ráckeve* község határában borzalmas rablógyilkosság történt. *Bottyán* Gábor jómódu földmives az áldozat. *Bottyán* a minap utazott Budapestre, ahol néhány száz koronát vett fel egy bankból és gyalogszerrel indult hazafelé. A fővárostól nem messze rablók támadták meg, ruháját letölték, *baltával agyonütötték és a nála talált pénzzel megszöktek*. *Bottyán* holttestét vérbe fagyva találták meg az országút mentén. A rablógyilkosoknak teljesen nyomuk veszett.

— Caruso a Bácskában. Tegnap éjjel a Zomborból Szabadkára haladó vonat egyik harmadosztályú kocsijában izgalmos jelenet folyt le. *Kumbaja* és *Tavankut* állomások között. Egy idősebb utas a kocsi félmélyében szerelmi ajánlatokkal ostromolta a közvetlen szomszédságában ülő *Csima* Gáspárné bajmoki asszonyt, majd erőszakos módon akarta a homály előnyét kihasználni. A bántalmazott asszony segélykiáltásaira a kocsiban utazók segélyére siettek és az öreg *Don Juant* alaposan helybenhagyták. majd a robogó vonatból kidobták. *Csima* Gáspárné és *Szabó* Ferenc vasúti kalauz Szabadkán bejelentették az esetet az állomási rendőrkerületnél. A reggeli vonattal megérkezett a meglincselt utas is, kit a rendőrség elé állítottak, hol *Budinc* Lajos kossuthfalvai marhakereskedőnek nevezte meg magát és azzal védekezett, hogy teljesen beszerezett állapotban indult utnak és nem emlékszik egyébre, mint hogy az egyik utitársnőjét egy kissé megtapogatta. A póruljárt 66 éves *Caruso*, ki súlyos sérüléseket szenvedett, ma tovább utazott Budapest felé.

— Polgári és felső kereskedelmi iskola építése Lippán. A Lippai állami polgári és felső kereskedelmi iskolai épület munkái tárgyában a vallás és közoktatásügyi miniszteriumban augusztus 25-én tartották meg az értekezést. Ajánlatot tettek és pedig az összmunkára: *Lesch* Lajos (Lippa) 117.630 K.-val és a régi anyagokért 2800 K.-t ajánl, *Fodor és Reisinger* (Arad) 120.880, *Steiner* József (Arad) 133.157 koronával.

— Az agyonlőtt földbirtokos. Emlékeztetes, hogy Marosvásárhely határában *Pártos* Jenő mérnök agyonlőtte az országúton *Giaccomuzzi* Péter földbirtokost, mert nem akart a kocsijával kitérni. A marosvásárhelyi törvényszék vádtaácsa ma Pártost elős felindulásban elkövetett emberöléséért vád alá helyezte.

— Csalló török menekült. Minden nemzet forradalmának megvannak a parazitái. Ma a temesvári rendőrség sürgönyéből arról értesülünk, hogy a török alkotmány harcot sem hagyják kihasználtnak a csallók. Temesvárott, mint az aradi rendőrséghez érkezett sürgöny jelenti, egy nyulánk termetű, keleti típusú fiatal ember járja sorra a házakat. Majd *Halacscevic* Devics beynak, majd *Jus* basarak mondja magát s okmányokkal bizonyítja, hogy az új török komitétá tartozik és szökni volt kénytelen, mert a szultán halálra költe. A házának sorsán kesergő ifjú ma megszökött Temesvárról, mert gyanussá vált a városban. Csallókat követelt el s a rendőrség figyelni kezdte, de mielőtt letartóztathatták volna kerekét oldott. Az aradi rendőrség megtette az intézkedéseket elfogatására.

— Egy uriaszony balesete. Súlyos baleset érte özv. dr. *Sally* Béláné aradi urinőt. Az asszony tegnap délután Sárosi utca 1. szám alatti lakásában a fürdőből kijövet megcsuszott a fürdőszoba síkos padlóra és oly szerencsétlenül esett el, hogy ballába bokáiban eldőlt. *Sally* né *Vass* Sándor dr. orvos részletezte az első segélyben.

— Állat örökösök. Emberek, akik nagyon szeretik az állatokat, még haláluk után is gondoskodnak róluk és örökösökké teszik. A hála már sok embert birtára arra, hogy végrendeletben állatokról is gondoskodják. A kilenvenes évek elején *Miskolcon* nagy áradás volt. Egy *Feyenfeld* nevű mérnök a mentési munkálatoknál dolgozott és este a fárasztó munka után alaposan beborozott. Hazamenet eltévesztette az utat és a rohanó hullámokba esett. Menthetetlenül elveszett volna, ha egy nagy kutya nem ugrik a vízbe és ki nem menti. A kutya, mielőtt a partra tette a részeg embert, nyomtalanul eltűnt. A mérnök azonban nem nyugodott, kikutatta az életmentő állatot és megvette gazdájától. A nagy nőstény kutyát a mérnök a leg gondosabb ápolásban részesítette. Mikor a mérnök most meghalt, nagyobb összeget hagyományozott arra a célra, hogy a kutyát 12 kölykével együtt életük végéig ellássák.

— Az aradi gyorsvonat késése. Az a gyorsvonat, melynek déli 12 óra 12 perckor kellett volna ma délelőtt Budapestről Aradra érkeznie, egy órai késéssel robogott be. A közönség körében az utóbbi vasúti szerencsétlenségek hatásai alatt llesztő hírek terjedtek el. Pedig az igazságra egyáltalán nem volt ok; mindössze anynyi történt, hogy a vonat mozdonya Lőkősházánál elromlott és nem tudott tovább menni. Az aradi fűtőházról segélymozdonyt indítottak, amely az órai késéssel behozta a vonatot Aradra.

— Elfogott sikkasztó. Budapesti tudósítónk jelenti: A vasgerendákat árusító részvénytársaság szolgája *Öntő* István megbeszélte *Jakab* Jánossal és ennek nevével, hogy alkalom adtán a rabított pénzeket a fogja sikkasztani és át-

adja nekik, hogy elrejtsek. Ma Őt a nyugoti pályaudvarról tizenháromezer koronát vitt, hogy az Angol osztrák banknál deponálja. A pénzt elvitte Jakabék lakásába, azután pedig zseb késével felvágta a bőrtárcát, amelyben a pénz volt és a főkapitányságon felfeljelentést tett, hogy őt a villamoson meglopták. A rendőrségen azonban gyanus volt a dolog és több detektív erőyes nyomozása után ki is derült, hogy Őt a pénzt elcsikkasztotta és Jakabéknak adta át. Mindhármukat letartóztatták.

— A szanatórium öngyilkosa. Klein Odónnek, a budapesti Ringer-szanatóriumban öngyilkossá lett aradi hivatalnok holttestét, amint megírjuk Aradra szállítják. A holttestet a f. városi rendőrség engedelmével ma este indítottak útnak. A tragikus sorsu fiatal embert vasárnap délelőtt fél tizenkettőkor temetik a szülő temető halottas házából. A koporsóba többek között az Első Magyar Általános Biztosító Társaság tisztviselői kara helyez kossorút.

— Leleplezett kuruzslónők. Budapestről írják: A budapesti rendőrség ma 18 jó nő ellen indított vizsgálatot, akik a jóhiszemű embereket állandóan becsapták: Leleplezték érdekes körülmények között Krasznay Jánosné, szül. Bende Franciskát, egy honvéd főhadnagy övegyét a Lónyai u. 12.), Kozák Józsefné született R. Sasel Rózát (Rikospalotáról), Kozák Máriát és Miodort (Vácról), Kozák Józsefnét (Széchenyitelep), Krumpf Mórét (Tisza Kálmán tér 1.), Kerekes Józsefné (Baross utca 112.) Medveczky Kamillát (Batthány u. ca 65) Krekovic Jánosné (Sárvégség-utca 12) és Verebics Antalné (Terez körút 6) kik részben rovtó multuk s részben különféle üzérkedések miatt már börtönlétek voltak.

— Óriási áradások. Newyorki táviratok jelentik: Ideérkezett jelentések szerint az Észak- és Dél-Karolinában az áradások okozta kár 2 és fél millió dollárt tesz ki. Folkstomban (Uj-Mexikó) tizenöt ember óriási felhőszerkedés következtében a Zimmaron folyóba fullt. Számos lakóházat elsodrott az ár. Trinidadnál (Colorado) nagy területek viz alatt állnak. 12 vasúti hidat a viz elvitt. Különösen a Havanna folyam kiáradása által okozott pusztítások óriásiak. Eddig 30 holttestet találtak.

— Holttestek a zsákban. Szentpétervárról táviratassák: Nehány nappal ezelőt Saratow községben több játszadó gyerek egy szemétdombon egy zsákot talált, melyből egy ember fej állott ki. A gyermekek jajveszékélésére emberek szaladtak a szemétdombhoz, amelyben négy zsákot és egy deszkát találtak tele holttestekkel. Kiderült, hogy a zsákokban és a ládában azoknak az akasztott embereknek holttestei vannak, akiket a haditörvényvényszék végeztetett ki. A község népe való sággal lázadásban tört ki a holttestek láttára és a hatóság csak azal tudta lecsillapítani a lázongó tömeget, hogy megígérte, hogy a holttesteket tisztességesen, egyházi szertartással fogja eltemetni.

— Öngyilkosság. Frank Károly pincsmunkás, nő, négy gyermek atyja, ma délelőtt Aranykő-utca 9. számú lakásán öngyilkosságot követett el. Biesre fut késsel a hasát metszette fel. Haldokolva szállították a kórházba. Gyógyíthatlan betegség adta kezébe a gyilkos szeresságot.

— Az öreg honvédeknek. Herzfeld Lala 1 doboz szivarvéget adományozott az öreg honvédek részére.

— Apagyilkosság. Nagybecskerekéről táviratossák: Valkó István földmives agyonlőtte édes apját Valkó Antalt, mert az nem akart neki pénzt adni. A gyilkost elfogták.

— Letartóztatott orvos. A zsolnai határszéli kapitányság értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy ott letartóztatta Hegedüs József dr. budapesti fogorvost, aki ellen a rima-szombati ügyészség elfogató parancsot adott ki. Hegedüs ott is erkölcsstelen úzelmeivel vonta magára a rendőrség figyelmét.

— Uj fakeskedés. Puliczzer Armand, a Szászregeni Tatársulat főtisztviselője Aradon, Temmer Mihály fakeskedővel Puliczzer és Temmer cég alatt fa- és bányatermék kereskedő üzletet nyitott. Az új cég főként a hazai termékeknek külföldi exportjával s ennek közvetítésével kíván foglalkozni.

— Utcaközvezés. A tanács ma tartott ülésében elhatározta, hogy a Bessé János utcát közvezeteli. A kövezési munkákra legközelebb már kijárják a pályázatot.

— A Gresham életbiztosító eddigi főügynőkséget vezérügynőkséggé alakította át, melyet Lóbl Gyula ismert előkelő kereskedő vállalt el. Az ügyek vezetésére a társaság Elekes Gáspárt, ki évek hosszú során át az Adria szolgálatában állott és itt nagy szakképzettségre tett szert — nyerte meg. Elekes titkár tegnap állásába ünnepélyesen belktattatott, mely célra Schuk József igazgató jelent meg városunkban. Mi gratulálunk Elekes Útkárnak szép állásához, melyet ezen egyik legrégibb és legnagyobb elsőrangú életbiztosító társaságnál sikerült elnyernie.

— Mindazon hölgyek akik jól és kitűnően az angol, francia és mindenféle divatu női ruha szabászatot megtanulni óhajtják, el ne mulasszák mihamarabb az aradi ipartestületben beiratkozni. Tandíj személyenkint 12 korona, melyből beiratáskor 2 korona és a 10 korona akkor fizetendő, ha meggyőződött szabásom celszerűségéről. A fitanítás kezdődik hétfő délután 3 órakor és tart 5 óráig naponta (szombat és vasárnap kivételével). Az esteli tanfolyam kezdete hétfő este 8 órakor és tart naponta 10 óráig. Fél árban. Szilveszter látogatást kér Koch I. az „Európa“ szabás főltalálója. Levél cím az Aradi Ipartestület.

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűteni csak úgy lehet, ha nélkülözhető filléreinket egy olyan pénzintézetnél helyezzük el, ahol a postatakarékpénztári kamatnál jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvénytársaságot (Salacz-utca 6. szám.) Ezen intézetnél takarékbetéteket a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadják hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizetik vissza. 2711.

— Billiárdozók figyelmébe. A Deák Ferenc és a Fabián-utca sarkán lévő kávéházamban három teltjesen új, elsőrendű billiárd-asztalt (két karamból és egy kéglis) állítottam, mire a billiárdozók szives figyelmét ezuton is felhívom. Kezdő játékosok kellő oktatásban részesülnek. Kaiser Lipót kávé.

— Felhívjuk olvasóink figyelmét a Magyar Élelmiszer szállító Részvénytársaság nyilvános hűtő és fogyasztó raktárának hirdetésére, mely lapunk mai számában megjelent 5807

— A legjobb márciusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc Millenniumi sörcsarnokában kapható. 1247

— Molypusztító és rovarper legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191

Uj könyvek.

* Aczél Lajos A zsandárbiro címmel egy új színművet írt. Ezt a „színmagyar szindarabot“ — mint ahogyan elnevezték — úgy az író, mint az olvasó közönség nagy elismeréssel honorálja. A darab rendkívül érdekes és hatásos, páratlan szolgáltatásokat tehet a nemzeti érzésnek és a magyar vidékeken ritka sikerrel adható elő. Tekintve a kort, amelyben a darab játszik s a benne megnyilatkozó nemzetpolitikai tendenciát — uttörő és dicséretes, bátor szókimondó. Ára egy korona. A könyv és az előadás joga megszereshető az írónál: Budapest, V. Vadász-u. 34. 1/15.

* Földes János „Az oláh erdei pásztornépről“ egy tanulmányt írt. Ezen füzetke 44 oldalon keresztül foglalkozik a régi románokkal Történelmi kulf. k. alapján foglalkozik az első feltűnésükkel, Magyarországra való beszivárgásukkal és elterjedésével. Szól a románok jogairól, szokásairól és jellemzéséről. A tanulságos füzet Székely és Illés (Ungvár) kiadásában jelent meg.

* Heisinger Antal posta főtiszt egy tájékoztatót írt a magyar kir. posta, távirata, távbeszélő és postatakarékpénztári intézményéről, cheque és clearing valamint a portémentességről. Hasznos útmutatót nyújtott ezzel a nagyközönségnek, mert a sok labyrintusi rendelkezés között nagyon nehéz a kilgazodás. E könyvet B. Hermann Nándor és fia (Nagy Zombor) adta ki, de bármely könyvkereskedésben 2 koronáért kapható.

* Boromisza Jenő székesfehérvári tanár Fichte egyik jeles munkáját fordította le „Az író“ címmel. E füzet Dr. Balagi Aladár egyetemi tanár országgyűlési képviselőnek van ajánlva és Fichte arcképével jelent meg. Az értékes fordítást az érdeklődőknek melegen ajánljuk. A mű az Eggenberger-féle könyvkiadóhivatalban jelent meg és ára 20 fillér.

* Radics Sándor kiadásában Kolozsváron most jelent meg Dante: „A Purgatorium“ a Divina Commedia második része, amelyet Cs. Papp József írt át, és magyarozott. Az eredeti gyönyörű munka kiváló magyar fordítása e könyv, mely nemcsak a művelt közönségnek, hanem középiskolák tanári- és ifjúsági könyvtárai részére is íródott a világirodalom ezen remeke. A könyv ára füze 3, kötve 4 korona, minden könyvkereskedésben kapható.

* Az új végrehajtási eljárás az életbeléptető rendelettel együtt. Ma vettük az ismert Ráth Mór-féle törvénygyűjtemény zsebküldetésében, a végrehajtási novella most megjelent szentesített törvény szövegét, melyben már az életbeléptetői rendelet is befoglaltatik. E kiadás különös előnyel, hogy a kiserő magyarázatok oly világosan és a legpóbb részletekre is kiterjedő alaposággal világítják meg a törvény szövegét, hogy annak nemcsak a jogászvilág, hanem a laikus közönség is nagy hasznát fogja venni. A törvényt jegyzetekkel és magyarázatokkal a végrehajtási jogban kiválóan jártas szakteknitely látta el. A mintaszerű kiállításban megjelent és 6 ivre terjedő füzet ára 1 korona és 20 fillér és kapható úgy a kiadónál, mint minden más hazai könyvkereskedésben.

* „A Magyar Népiszkola Könyve.“ Ezt a büszke címet érdemelné meg az a kétkötetes munka, amely most jelent meg a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r. t. könyvkiadóvállalat kiadásában. A jeles munka azonban beéri ezzel az egyszerű címmel: „Falusi Iskolások Olvasó és Tankönyve.“ Szerkesztette több vidéki tanító. Az egy és kéttanitós népiszkolák számára készült, tehát a tulajdonképen való magyar népiszkola számára; ugyanis a hivatalos kimutatás szerint tizenhatedfél ezer népiszkolánk közül majdnem tizenegyezer az egy- és kéttanitós iskola. Ezekből a szükös viszonyu kulturintézetektől pedig a nemzet és a kormány ugyanolyan kulturmunkát követel, mint a kedvezőbb helyzetben levő városi, többtanitós és jól felszerelt iskoláktól. Epen azért nevezzük ezt a munkát a magyar népiszkola könyvének, mert a magyar népiszkola súlyos helyzetének megkönnyítésére és nehéz munkájának eredményesebbé tételére bámulatosan alkalmas. Számolva a falusi iskolák viszonyaival, följőlegessé tesz minden más iskolakönyvet. Ára mérsékelt: az első kötet (mely a II. és III. osztálynak való) 80 fillér, a második (mely a IV., V. és VI. osztálynak való) 1 K 60 fillér. Azt hisszük hogy a magyar népoktatás ügyének teszünk szolgálatot, midőn erre a kiváló munkára a tanító urak és az iskolai hatóságok figyelmét felhívjuk. A kiadóvállalat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4) szivesen küld belőle ingyenes mutatóvány példányt, ha levelezőlapen kéri tőle.

• A kiváló bőr- és bőrhímes gyógyfürdő •

SALVATOR

vese- és hólyagbetegségek, kövesedés, cukorbetegség és húsvet bántalmaknál kiváló hatás. Természetes vasmentes savanyúvíz.

• Kapható ártárgykereskedésben vagy a Salva-Lipót Salva-ter-fürdő Vállalatnál Budapest, V. Budaörsi téren 1.

Divatos füzők és különlegességek

ugy készen, mint
méret után a leg-
jobbak készülnek

Pilcz Irma

fűzőkészítőnél

ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékveteli utasítást.

TORVÉNYKEZÉS.

A tolvajok szerencséje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 29.

Azok az átmeneti intézkedések, amelyeket a büntető novella életbe léptetett, érdekes fordulatot adtak egy mal, aradi törvényszéki tárgyalásnak. Nyolc nagykamarási fiatal legény állott a bíróság előtt lopással vádolva. A legények a múlt év november havában egy korcsmai mulatozásból éjjel hangos jókedvvel hazafelé botorkáltak. Amikor az egyik házból báránybégétést hallottak.

— Fink, lopjuk el a bárányt, szól az egyik legény. A többinek tetszett az eszme és közülök kettő ügyesen átmászott az alacsony kapun, kihozta a bárányt, amelyet azután magukkal vettek egyik társuk házához, ott ledőltek, megsütötték és az egész társaság fénysalakomát csapott.

Másnap az éjjeli kompánia két tagja Kőből István és Prokaj Gábor jécán fejjel szörnyen megbánta a dolgot. Közös elhatározással felkeresék a bárány tulajdonosát, bevallották neki, hogy a lopásban ők is részesek és azt ajánlották neki, hogy megtérítik a báránka árát, csak fel ne jelentse őket. A károsult gazdával együtt elmentek a községi bírósághoz és ott kiegyeztek. A két legény fizetett a lopott bárány birtokosának negyven koronát, azonkívül a bölcs bíró felhívására husz koronát adományoztak a községi szegény-alap javára. A csendőrség azonban a nyomozás folyamán ellenük is eljárást indított s így a tolvajlás többi részeseivel Kőből István és Prokaj Gábor is a bíróság elé került.

A mai főtárgyaláson csupán hat vádlott jelent meg. Kőből és Prokaj nem. A törvényszéki palota első emeleti folyosóján ma reggel kilenc órakor az összes vádlottak megjelentek, mire azonban az ügy tárgyalására került a sor, csupán hat vádlott volt jelen. Kőből és Prokaj eltávoztak és e miatt védőjük Kell József dr., Csédly Károly ügyvéd helyettese a tárgyalás elnapolását kérte, amit a bíróság rövid tanácskozás után el is határozott.

A két furfangos legény ezáltal rendkívül előnyhöz jut büncselekményük elbírálása tekintetében s ugyanehez a kedvezményhez juttatta a bíróság elnézése hat társukat is. A törvényszék ugyanis tul van halmosva a tárgyalásra kiűzött egyéb ügyekkel, azonkívül szeptemberben esküdiszéki tárgyalások is lesznek. Ezek miatt a báránylopás ügye csak októberben kerülhet újból főtárgyalásra, amikor már hatályba lépnek, a büntető novella rendelkezései, amelyek óriási előnyt biztosítanak a többek között a lopásban vétkeseknek is. Ma ugyanis a báránylopás ügyét a régi büntető törvénykönyv alapján bírálják el, a büntetés minimuma hat hónapi börtön lenne, míg október elsején, a büntető novella életbe lépésétől fogva a legények közül azok, akik a lopás el-

követése idején még nem töltötték be a tizen-nyolcadik évüket, egyszerű szóbeli dorgálást, esetleg pár napi fogházbüntetést kapnak s a tizennyolc éven túlevőket is börtön helyett csekély fogházbüntetésre ítélik.

Igy játszotta ki a törvényt a hat kamarás legény, akik cselekedetükkel okvetlenül követendő példát nyújtanak még számos vádlott-társuknak.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A kisjenői országos vásár. A folyó évi szeptember 26—27 re eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi szeptember 21—22-én fog megtartatni.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 29

Amerika 1/2-el olcsóbb. Kinálat, vételkedv csekély 15 ezer mm. változailan.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli szárlat	2 órai szárlat
Buza Áprillásra . . .	11.38—11.99	11.38—11.39
Szua októberre . . .	11.07—11.08	11.07—11.08
Zab októberre . . .	8.07—8.08	8.09—8.10
Roze októberre . . .	9.25—9.26	9.25—9.26
Tengeri májusra . . .	7.24—7.25	7.24—7.25

Zárul 5 órakor:

Utőtőzsde üzletelen.

Budapest-kőbányai sertéskereskedés.

— Augusztus 29. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; Hatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 130—131 fillérig; Hatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 131—132 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 135—137 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertésiérték: Augusztus hó 26. napján volt készlet 38,245 darab, augusztus 27. napján felfeltatott 121 darab, augusztus 27. napján elszállított 314 darab, augusztus 28. napjára maradt készletben 38,052 darab.

A hírszertés üzleti irányzata: nyugodt

Iskolai könyvek

használtak is.

legjobban beszerezhetők az összes helybeli és vidéki iskolák tanulói részére

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszer kereskedésében

Arad, Weitzer J.-utca.

— TELEFON 517. —

Előjegyzések használt könyvekre már most elfogadtatnak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Valaki. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Ezen a helyen különben is csak előfizetők kérdéseire válaszolunk.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 29. —

Fehér Kereszt szálloda. Grünfeld Ottó utazó Bécs. — Vaxman Zeigmond utazó Bécs. — Haszlinger Arnold utazó Bécs. — Quittner Lajos utazó Bécs. — Spitzer Mór utazó Bécs. — Bernovits Mihályné magánzó Zám. — Végh Dezső hivatalnok Budapest. — Winkler Mihály kereskedő Szeged. — Dr. Zamér József ügyvéd Budapest. — Jeszenszky Imre és neje földbirtokos Gödre. — Csernovits Jenő birtokos Budapest. — Tassi Végh József kurial bíró, Budapest. — Weisz József utazó Budapest. — Szabó Lajos földbirtokos.

Központi szálloda. Kunz József mérnök Budapest. — Leosl Mór kereskedő Flume. — Weres János utazó Naszód. — Kifer Mátyás utazó Temesvár. — Zoltán Imre utazó Budapest. — Kremerer Károly kereskedő Budapest. — Neubauer Armin hivatalnok Alkenyér. — Szabó Lajos utazó Budapest. — Pap Géza magánzó Budapest. — Révész Márton utazó Budapest. — Bajza Zeigmond utazó Budapest. — Pollák Sándor utazó Budapest. — Márton Jenő utazó Budapest.

Vass szálloda. Marossy Béla utazó Budapest. — Nagy József intéző és fiai Nyiregyháza. — Lányi Adolf utazó Budapest. — Polgár László jogszigorló Battonya. — Somogyi István vasgyáros Mezőhegyes.

Pannonia szálloda. Stern Agost lelkész Fehértemplom. — Serák Béla és Márton orvosnagykönyvtáros Nagylak. — Beles Agoston plébános Simánd. — Fröhlik Pál mészáros Nagyvárad. — Kövesdy József községi tanító és tanítványa Sikkó. — Sinkó Pál műegyetemi tanársegéd és neje Budapest.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Nagy párisi estély.

Műsor 1908. augusztus hó 30-án, vasárnap:

1. Az ügyetlen bűvész. Bohózat. — 2. Kormányozható lég-hajó. Szenzáció. — 3. Mikor a zene örjít. Kacagató. — 4. Falusi tanítónő. Szenzáció. — 5. Az ifjú hat ézeke. Életkép. — 6. A ravasz fiú. Bohózat. — 7. Német drago-nyos ezred átkeleése az Elbán. Látványosság. — 8. Ma-non Lescaut. Dráma.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrássza.

Előadások: Vasárnap és ünnepnapokon délután 3 órá-tól kezdve este 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Este 10 órakor

Nagy párisi estély,
Kizárólag felnőtteknek.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

Páratlan ujdonságok. Szenzáció látványosság.
A marathoni futás.

Műsor 1908. augusztus hó 31-én hétfőn:

1. A hordszék. Bohózat. — 2. A Comó tó és vidéke. Látványosság. — 3. „Republique” kormányozható lég-hajó, Szenzáció. — 4. A férj boszuja. Dráma. — 5. A gaval-ler. Kacagató. — 6. A kis tolvajleány. Életkép. — 7. A marathoni futás. A londoni Olympiád. — 8. Napleon és az angol tengerész. Szenzáció ujdonság.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

A „Marathoni futás” és „Napleon és az angol tengerész” című képek Európa legszenzációsbabb mozgókép-nyképei.

Rövid ideig
maradék elárúsítás
a posztógyári raktárban

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17. sz. 791

Fiuk részére igen ajánlatos

Weisz és Klein

könyv-, papir- és zenemű-kereskedő
cég a közeli iskolaévre ajánlja
dusan felszerelt raktárát.

Előnyös feltételek mellett
kaphatók az összes

Iskolakönyvek, mindenféle
taneszközök,

Szótárak füzetek s minden e
szakmába vágó dolgok.
Azonkívül a legújabb

Zeneművek, a zeneoktatáshoz szükséges
iskolák zongorára, hegedűre, fuvolára,
cimbalomra, szóval minden hangszer-
oktatáshoz szükséges dolgok. Továbbá

Értékes régi hegedűk a hoz-
závaló összes felszerelé-
sekkel.

Saját érdeke minden szülő-
nek, hogy fiának

Könyveit és egyéb iskola-
szereit a

Legolcsóbb áron, az iskola-
igazgatóság által előírt
kiadásban,

Enél a cégnél szerezzé be,
a melynek dusan felsze-
relt raktárában minden

Iskolaszer a legjobb minő-
ségben

Nagyon olcsó áron kap-
ható.

Vidéki megrendelések a legpontosabban és
még aznap intéztetnek el. 2871

Weisz és Klein

könyv-, papir- és zenemű-kereskedése

ARAD, Minorita-épület.

Szeptember 6-ikán

lesz megtartva az aradi könyvnyomdászok
szűreti mulatsága a városliget összes helyi-
ségeiben.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.**

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.
Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1908. augusztus hó 29.

Keresünk:

Aradra: 1 festék 2 diszmű, játék és norin-
bergi, 1 rövid, férfi és női divat szakmabeli se-
gédet, továbbá faüzletbe nyugdíjas hivatalnokot
pénztárosnak ill. elárusítónak.

Vidékre: 1 pénztárosnőt, 4 fűszer, 4 fűszer
és vegyes, 3 fűszer és rövid, 1 kézmű és vegyes,
1 kézmű rőfös és rövid, 1 fűszer, rövid, cipő
és kalap, 2 rőfös, 2 vas és fűszer szakmabeli
magyar, román és részben német, tót és szerb
nyelvismerettel bíró segédet, több tanoncot.

Ajánlunk:

Női irodai alkalmazottakat, kik az Aradi
Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot
hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírás-
ban jártasak, egy intelligens uri leányt, ki a
magyar, német és angol nyelvet bírja, gép- és
gyorsíró s az összes irodai teendőkben jártas,
továbbá 6 fűszer és csemege, 2 vegyes, 6 di-
vat, 1 kézmű, rövid és divat, 1 rövid és norin-
bergi, 2 rőfös és rövid, és 2 vas és fűszerszak-
mabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA**

Klein Sándor, **Keppich Zsigmond,**
titkár 411 igazgató.

Tanfny Ida

zongora tanítónőt, tanítványai az órák be-
osztása végett

folyó hó 27-től

lakásán találhatják délután 3-tól 5 óráig,

Atilla-tér 4. sz. 2835

5821

Borivőknek a bor keveréséhez!

**MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER**
SÁVANYUVIZ

A dugo égetése közömbösíti
a bor savanyúságát,
és kellemesen pezsgő.
Nem teszi a bort.

Iskolakönyvek 1908/9-re.

Kerpel Izsó
könyv- és papi-kereskedése
Arad, Andrassy-tér 20.
(Fischer Eliz-palota.)

Van szerencsém tisztelettel
tudatni, hogy üzletemben

Iskola- könyvek

az összes helybeli és vidéki tan-
intézetek részére az előírt leg-
jobb kiadásokban, **tiszta és ki-
fogástalan állapotban**

**használtan is,
félárban
kaphatók.**

Minden tőlem vásárolt tan-
könyv használhatóságáért
szavatolok. 401

Az összes tanszerek,
u. m.: füzetek, rajztömbök, vo-
nalzók, körzők, festékek, stb. el-
sőrendű minőségben, hazai ké-
szítményekben és nagy válasz-
tékban vannak raktáron.

**Az izr. ünnepekre való
makzók és imakönyvek**
üzletemben nagy választékban kaphatók.
**Igen jutányos árak. Gyors és
pontos kiszolgálás.**

A n. é. közönség szíves pártfogását
kéri kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ
könyv- és papirkereskedése
kölsönkönyvtára és zeneműkölsönző
intézete.

MESZET!

Minden építő vállalkozó,

kinek kell jó
jó kiadó
kőmentes

mész,
mész,
mész,

szép fehér
jó köterővel bíró
az országban legjobb

mész,
mész,
mész,

az rendeljen egy próba-waggon meszet
ENGELSTEIN R.
mészgyárosnál Körösbányán. 2832

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készülék.

A jelenkor legbiztosabb tűzvédelmi eszköze.

Nélkülözhetetlen minden üzemben, intézetekben, szállodában, üzletekben, irodákban, lakásokban, gazdaságokban.

Egyszerű, feltétlen megbízható, mindenkor oltásra kész!

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egyszerűség és használhatóság **Maximuma**. 1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hitelesen kimutatott 7642. többnyire igen komoly tüzet oltott. 21

Arajánlattal, prospektussal, mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése és szénüzlete Aradon.

A „Magyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Arad-megyei kizárólagos képviselője.

1868 óta forgalomban. Berger-féle gyógy-kátrány-szappan,

aradi kórházok által ajánlva, Európa legtöbb államában főnyelven sikeres alkalmazást talált

mindennemű bőrkütegek

gőg, nevészesség, kőgőg, pikkely-sömör, hólyag, kőgőg, aranyos bőrgyógyászat, ótvíz, fagyás, lábzúdás, felfűzés, székrekedés. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fű-kátrány-szappan 40%-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Időült borbélyok és kozmetikusok által alkalmaztatva a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mint gyógy-kátrány-szappan az arboréa tisztító hatásával előnyös, a gyermeknek valamilyen lejjellegesen előnyös, a székrekedés, a hólyag és a fű-kátrány-szappan mindennemű használattal szolgálnak.

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

100% glicerín-tartalommal és finom illattal. Mint kiváló bőrpótló szer kitűnő eredményt hozhatunk. Továbbá a

Berger-féle borax-szappan

hőgőg, napgőg, aszept, miltóssz és egyéb bőrbajok ellen.

Ára minden fejnek 70 fillér használati tisztítással együtt. A vásárlásnál határozottan Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant kérjen és nézze meg az itt látható védjegyet és a G. Hell & Comp. cégjelzését minden címlapon.

Kétféle díszkivitelben: *Hell & Comp.*

Aranyéremmel a párisi világkiállításán 1900. Minden egyéb gyógy- és gyógy-szappan, mely Berger-féle gyártmány, a minden szappanhoz mellékelő utasításban fel van sorolva.

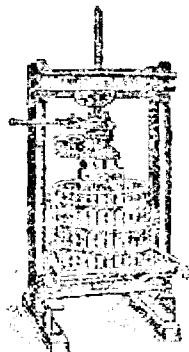
Kapható minden gyógytárban és hasonló üzletben. Nagyban: G. Hell & Comp., Wien I., Biberstr. 8.

Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. Thallmayer és Szita, Irinyi-utca. Moind és Moser drogeriák, Koronaherceg-utca. Kicsinyben minden budapesti, valamint Magyarországi összes városban minden gyógyszerüzletben, továbbá a jobb drogeriákban és illatszerekkereskedésekben.

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyas gyógyszerész utraknál, Vojtek és Welaz drogeriájában és kapható az összes hazai gyógyszerárakban. 1886

Szőlőtermelők

a kedvező terméskilátás alapján megengedhetik az idén maguknak a leg-tökéletesebb szab. 3 erő-áttételi acélcsavaru és acélkeretű

„URSUS“

borsajtó beszerzését. Képes árlapot szőlőszeti és pincészeti felszerelésekről ingyen és bérmentve küld: 2789

Tóth Gyula Debrecen.

Steckenpferd-Liliom-tejszappan

a legkitünőbb a bőrnek. 2275

Bergmann és Társa Drezda és Teschen a/E., volt és marad a naponkint beérkező elismerő levelek szerint a leghathatósabb gyógyszer szappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógytárakban, drogeriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben.

Csemegeszőlő.

Sik fekvésen termelt chaselas és muszcat legkiválóbb asztali csemegeszőlő, mintegy négy hold termése egészben vagy részben

eladó.

Bővebbet a 2686 HÁMORY GAZDASÁG Irodájában, Aradon, Deák Ferenc-utca 3. szám.

500 koronát

fizetnek annak, aki **Bartilla-fogvizének** használatát mellett, üvegje 80 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büszk. **Bartilla A. Örökösök**, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz. és Rozsnyay Mátyasnál, Szabadság-tér. Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentés 100 díjazatnak. 622

Használt ólom megvételre kerestetik

Iskolakönyvek

bekötését

gyorsan és pontosan,

a legjutányosabb áron eszközli

az Aradi Nyomda Részvénytársaság

könyvkötészete.

Iskolai beiratási hirdetés!

Iskolai beiratási időnyre.

Fischer nagyáruházának

Arad, Szabadság-tér 12.

1101

szenzációs olcsó árjegyzéke!

Külön osztály gyermekek részére!

Gyermekek nyakkendők!

Gyermekek mo:ó nyakkendők csokor	10 kr.
Gyermekek " " regatta	15 "
Gyermekek tiszta selyem csokor	25 "
Gyermekek " " regatta	25 "
Gyermekek " " plastron	29 "

Gyermekek ingek!

Gyermekek ingek vasalt fehér	95 kr.
Gyermekek ingek jó minőségű sifonból	1.05 "
Gyermekek ingek puha mellű sifonból	1.25 "
Gyermekek ingek egész finom madipulánból	1.45 "
Gyermekek gallérok és manzsetták jó minőségben	

Gyermekek kalapok!

Gyermekek őszi kalap lodenből	75 kr.
Gyermekek " " fekete és színes	98 "
Gyermekek " " finomabb min.	1.25 "
Gyermekek " " elegáns kivitelben	1.35 "
Gyermekek " " sikkes forma selyem bélésel	1.50 "

Gyermekek sapkák!

Gyermekek sport sapka kockás szövetből	85 kr.
Gyermekek sapka kék szövetből	50 "
Gyermekek deák sapka finom cheviotból	65 "
Gyermekek matróz sapka kék és piros szövetből	75 "
Gyermekek matróz sapka kék és piros selyemből	1.15 "

Gyermekek eső ernyők!

Gyermekek eső ernyő croiseből	95 kr.
Gyermekek eső ernyő clottból	1.15 "
Gyermekek eső ernyő finom canelából	1.45 "
Gyermekek eső ernyő sergeből	1.60 "
Gyermekek eső ernyő jó minőségű selyemből	1.75 "

Gyermekek zsebkendők!

Gyermekek zsebkendők képekkel	05 kr.
Gyermekek zsebkendők sifonból fehér	08 "
Gyermekek zsebkendők vászonból	11 "
Gyermekek zsebkendők jobb minőségű vászonból	14 "
Gyermekek zsebkendők fin. szín. batiszt	16 "

Gyermekek iskola táskák!

Gyermekek iskola táskák viaszos vászonból	35 kr.
Gyermekek iskola táskák színes képekkel	45 "
Gyermekek isk. táskák vizm. vászonból	50 "
Gyermekek isk. táskák jó minőségű tartós	60 "
Gyermekek iskola táskák bőrből	75—1.50 "

Gyermekek patent harisnyák fegyházi munka!

Gyermekek pat. harisnyák, árak nagyság szerint.	
Gyermekek patent harisnyák jó min.	15—27 kr.
Gyermekek pat. harisny. diamant fekete	19—38 "
Gyermekek pat. harisny. dupla sarokkal	27—45 "
Gyermekek pat. harisny. legjobb min.	32—57 "

Különféle tárgyak gyermekek részére!

Gyermekek nadrág tartók gumiból	19—35-ig.
Gyermekek zsebkés fehér és barna csonttal	20—30-ig.
Gyermekek fogkefék	10—25-ig.
Gyermekek pénz erszény bőrből	10—50-ig.
Gyermekek patent zseb tintatartók	25—50-ig.

Férfi divat osztály! Olcsó árjegyzék!

Férfi fehérnemű!

Férfi ing színes puha mellű	1.15 kr.
Férfi ing sifonból piquet mellű	1.35 "
Férfi ing angol zephirból színes	1.45 "
Férfi ing egész finom fehér damaszt mellű	1.65 "
Férfi ing egyedüli különlegességem drapp csikos	1.75 "

Férfi kalap ujdonságok!

Férfi kalap jó minőségben	1.25 kr.
Férfi kalap megbízható jó minőségben	1.50 "
Férfi kalap színes és fekete legujabb forma	1.75 "
Férfi kalap elegáns, finom gyapjuból	2.— "
Férfi kalap legfinomabb nyulszőrből	2.50 "

Férfi esőernyők!

Férfi esőernyő croiseből	1.15 kr.
Férfi esőernyő jó minőségű clottból	1.35 "
Férfi esőernyő tartós canelából	1.50 "
Férfi esőernyő glória selyemből	1.75 "
Férfi esőernyő finom selyemből	1.95 "

Férfi nyakkendők óriási választékban!

Férfi batiszt csokor szép mintákban	11 kr.
Férfi batiszt regatta szép mintákban	19 "
Férfi selyem csokor gyönyörű szép mintákban	25 "
Férfi selyem regatta gyönyörű szép mintákban	35 "
Férfi nyakkendők tiszta selyemből ujd.	50 "

Különféle férfi divatcikkek!

Nagyválasztéku zsebkendők dr.	19—25 kr.
Jó minőségű nadrágtartók drb.	35—50 "
Jó minőségű harisnyakötők drb.	39—50 "
Nagy választék divatos kezelőgombokban	25—50 "
Jó minőségű köpfer lábravaló alkalmi vétel	95 "

Férfi harisnyák!

Férfi harisnya maccoi nyersszin párja	19 kr.
Férfi harisnya színes és fekete párja	25 "
Férfi harisnya divatos csikos párja	29 "
Férfi harisnya különlegesség legujabb minták párja	35 "
Férfi harisnya tiszta cérnából párja	45 "

Női divat osztály!

Női fehérnemű!

Női ing sifonból himzéssel díszítve	85 kr.
Női ing madipulán gyönyörű himzés betéttel	1.15 "
Női ing finom vászonból kézi himz.	1.50 "
Női ing finom franc. batisztból szín.	1.75 "
Női ing rumburgi vászonból kelen-gyének	2.00 "

Különféle női divatcikkek!

Női selyem esernyő alkalmi vétel	1.75 kr.
Női selyem övek, fekete és színes	50—95 "
Női selyem gumi övek, fekete és színes	95—1.50 "
Női kézitáskák, bőrből legujabb.	45—1.90 "
Női selyem nyakkendők és divatos gallérok.	

Női harisnyák!

Női harisny. kötött szín. és fekete párja	35 kr.
Női harisnyák színes csikos legujabb divat párja	39 "
Női harisny. mintázott tiszta cérnából párja	50 "
Női harisny. flour fek. alkalmi vét. párja	65 "
Női harisny. flour áttört egész fin.	95 "

➔ Elsőrendű helybeli készítményű CIPŐKBEN óriási választék. ➔

Legjobb a**Resiczai ekék, Losonczy vetőgépek és Kalmár-féle rosták.**

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST V. VÁCI-KÖRUT 32.

Negyedórán belül megszünteti a

Fejfájást

hirneves

Rozsnyai fejfájás elleni pastilla

1 darab 20 fillér. 6 darab ára 1 korona.

Páratlan hatása

gyomorerősítő-szer

a Rozsnyai-féle

Kárpáti gyomorcsépp.

Kapható csakis:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszerárában

301

Arad, Szabadság-tér.

Budapesten állami képezdében végzett okleveles tanítónő

leány gyermekek tanítását

akár helyben, akár vidéken elvállalja.

Egy évig már leány gyermekek oktatásával működött, kitűnő eredményei. 2856

Értekezhetni: Arad, Bocskai-tér 2. sz. alatt.

NIGRIN legjobb cipőtisztítószermely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. **Nigrin** egészségi szempontból melegen ajánlható, mert **Nigrin** folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.**St. Fernolendt,** csász. és kir. udvari szállító **BÉCS.**

Mindenütt kapható. 6004

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a **szép üde arc,** mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcbőre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arc bőr ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedüli szer, mely 5-6-azori használat után eltávolított kitééseket, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A **Földes-féle MARGIT-CREME** páratlan és csodás arc-azépitő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege“ nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert.A **MARGIT-CREME**, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifju üdeségében tartja meg.

Készítte:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ára 1 korona. 281

Arad szab. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN

(Arad, Szabadság-tér 21. sz.) a beiratások szeptember hó 1-től mindennap d. e. 9-12-ig, d. u. 4-6-ig tartatnak.

TANÁRI KARI

BAYER BETTELHEIM IDA, felügyelőnő, zongora és zeneelmélet.

KISS JANKA, czimbalom.

KLEIN SÁNDORNÉ, zongora.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, (igazgató) gordonka, zongora és kamarazene.

MÜTTERMÜLLERNÉ-LENGYEL ERZSI, zongora és zeneelmélet.

SPERBER FRIGYES, (igazgató) hegedű, mély-hegedű és zenekar iskola.

UNGER MÓR, (igazgató) hegedű, zongora és zenekar iskola.

WEIHART AURÓRA, magánének és karének.

Tandij havonként: az alsó osztályokban 10 kor., fuvóhangszer 6 kor. Előre fizetendő.

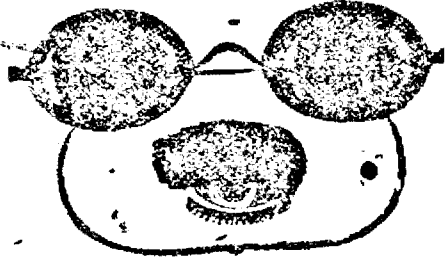
BEIRATÁSI DIJ: 6 KORONA.**Az igazgatóság.**

Elsőrendű látóeszköz üzlet

DICK SAMU

Órák és látóeszköz

Arad Andrásy-tér és Waltzer János-utca sarkán

Itad és javít mindennemű órákat és órák jóállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látóeszközöt a legkülömbözőbb kiállításban. Legfinomabb lorgnettek, orrcsipesz és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekerőeszköz csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségű fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsipeszek az orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Magyar Élelmiszer-szállító Részvénytársaság

nyilvános hűtő- és fagyasztó raktárháza

BUDAPEST, IX. ker., Tóth Kálmán-utca 8-10. szám.

Sürgőnycím: Központi iroda: Consensus Budapest, V. Nagykorona-u. 17. Telefon: 25-62.

Felhívjuk a t. czim figyelmét a modern technika eddig elért vívmányainak felhasználásával berendezett nagyarányú (kb. 600 waggon rakomány befogadással)

hűtő- és fagyasztó-raktárházunkra,

melyben mindentféle élelmiszerek, u. m.: frissbuzs, zsir, szalonna, vágott baromfi, tojás, hal, caviár, konzervek, vad, vaj, tej, méz, főzelék, friss gyümölcs, sör, bor, must, s. b., továbbá növényesirak, virágok, szórmaszék, szőnyegek s. b.

hosszabb ideig változatlan minőségben eltarthatók.

Az egyes árucikkekre mérsékelt feltételek mellett előleget folyósítunk.

A hűtőház előnyösen fekszik, amennyiben a teherpályaudvarok közelében és a dunaparti teherpályaudvarral pedig iparvágánnyal van összekötve és a város minden pontjáról könnyen érhető.

Vám- és fagyasztási adóköteles áruk szabad beraktározása, továbbá reexpeditio-kedvezmény.

A hűtőházzal kapcsolatos jéggyártás naponként 500 mm-es jeget termel.

Elvállaljuk a beraktározott áruk szállítmányozását és kifizetését.

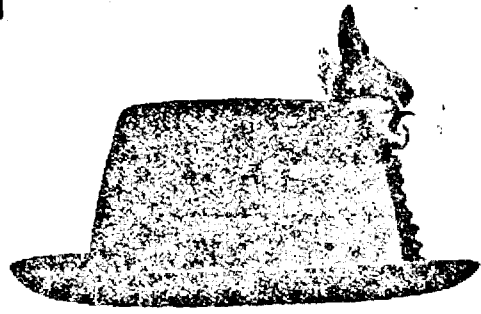
Wien, Berlin, Breslau, London saját kezelésünkben levő fiókjaink utján való értékesítést.

Vidéki árucikkekből és osztályos telepeink: Bánffy-Hunyad, Kaposvár, Arad, Nagykároly, Szentes, Lugos.

Katárgyűjtőhelyeink: Badenbach, Buohs, Eger I. B., Granica, Halbstadt, Oderberg, Passau, Salzburg, Simbach, Tetschen, Lindau.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújtunk az igazgatóság.

5605 az igazgatóság.

Most már

általánosan el van ismerve, hogy a

legválogatottabb és legtartósabb Diák kalapokat

Elsőrendű fehérneműket

MÜNZ I. ARAD kalap, uridivat és

és fehérnemű üzletében lehet beszerezni.

Versenyképes szabott árak!

Alapított 1860. Állami tárbeszélő 213.

Állami tisztviselők szállítója. — A cs. és kir. 38.

gy. ezred tisztikarának szállítója. 171

Nemes fajú görög és sárga dinnye

kapható 2628

Hámory gazdaságnál, Deák Ferencz-utca 3.

DEPILLOR

HAJVESZTÓ.

E csodáhatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszrp

NEVER.

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

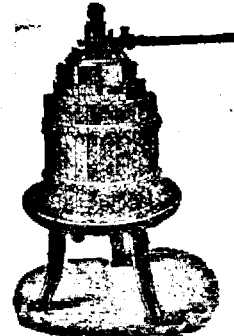
gyógyszertárában 241

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Kovács Soma és Tsa. Arad,

gép, műszaki és pinczegazdászati eszközök gyári raktára.

Kühne E. mosoni gépgyáros kiz. képviselője.

461

Mabille, Borsajtók, Szőlőzúzók, Bogyózók, Kutak

Szivattvuk, Tömlők!

Aradi ipar- és népbank.

Ékszer-zálogosztály.

Árverési hirdetmény.

1908. évi szeptember hó 10-én d. e. 9 órakor az Aradi Ipar- és Népbank zálogosztályában a következő számú és 1908. évi június hó végéig lejárt ékszer-, arany- és ezüst-tárgyak alapszabályunk 46. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak elárvereztetni, u. m.:

19399	19641	19832	253	438	681	817	933	950	1438	1443	1539	2160
2217	2295	2306	2827	2409	2744	2793	2903	2906	3026	3128	3325	3446
3550	3806	3861	4156	4330	4565	4780	4870	4984	5259	5329	5372	5624
5683	5728	5734	5837	6143	6293	6394	6351	6375	6406	6618	6626	6708
6964	7048	7057	7152	7176	7226	7293	7348	7349	7376	7422	7461	7679
7687	7772	7819	7843	7953	8086	8197	8239	8374	8387	8556	8575	8583
8676	8724	8747	8773	8801	9021	9061	9075	9077	9134	9143	9203	9218
9225	9260	9407	9454	9457	9492	9536	9542	9546	9575	9588	9651	9669
9716	9725	9737	9867	10009	10038	10045	10126	10220	10221	10308		
10401	10496	10499	10517	10708	10705	10809	10929	10936	11007	11170		
11282	11293	11325	11333	11365	11367	11380	11394	11395	11467	11474		
11567	11587	11588	11609	11611	11622	11631	11655	11688	11722	11743		
11744	11758	11783	11786	11895	11907	11982	12002	12056	12072	12077		
12189	12194	12205	12210	12246	12291	12319	12336	12338	12344	12351		
12370	12388	12407	12417	12445	12459	12500	12556	12565	12596	12623		
12691	12746	12811	12892	12903	12921	12928	12935	12938	12957	12961		
12984	12986	13014	13019	13020	13054	13056	13064	13069	13087	13094		
13121	13134	13144	13151	13164	13181	13202	13230	13245	13246	13263		
13264	13317	13332	13378	13388	13392	13393	13426	13429	13454	13462		
13464	13487	13508	13513	13551	13556	13557	13575	13600	13609	13612		
13635	13650	13655	13688	13705	13712	13716	13741	13745	13794	13795		
13809	13821	13850	13873	13879	13884	13889	13911	13924	13931	13942		
13953	13959	13969	13978	13991	14003	14017	14018	14028	14036	14038		
14041	14049	15505	15506	és 15507,	mely árveréshez a venni szándékozók ezennel tisztelettel meghívotnak.							

Arad, 1908. évi augusztus hó 13-án.

2699

Az igazgatóság.

Belvárosi lakásokat ismételen in-
gáz ad a
Kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásunkat kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a
Kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Három rovatban minden nap egyszeri felkutatásának ára 4 fillér, vasárnaponként 5 fillér. — Családot kereső vagy cseledek ajánlkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési lapok (50—50) fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk eláruló helyein.

Lakás.

2 szoba, konyha nagy gyümölcsös kert kiadó tisztviselői családnál, Arad, Demeter-utca 111/a. 2858

Gyors- és gépirást

könyvelést értő urileány irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban. 2848

Jársalkodónők

ajánlkozik intelligens leány. Cim a kiadóban. 2855

Eladó Paulisen

a Vále-krutsi hegyen egy 1021 □-öl kitűnő fajjal beültetett termő szőlő, a motormegálló és államasvathoz közel. Bővebbet Némedy Károly asz. alosnál, Paulison. 2863

Kiadó lakás.

Egy 3 szoba, fürdőszoba, konyha, kamara és egy 2 szoba, fürdőszoba, konyha, kamara és mellék-helyiségekből álló, ujonnan épült kerti lakás f. évi november 1-től fogva Orczy-utca 22. sz. a. kiadó. 2860

Jobb házból való

iskolás fiúcskát teljes ellátásra, gondos felügyelet mellett elvállal Ernyei Gyula, Csernovits Péter-utca 2. szám. 2862

Eladó

egy csinos 2 ajtós Wertheim Cassa. 100 kg. aprított tűzifát 1 forintért árusítok. Bildhauer, Orczy-u. 2864

Középiskolai tanulók

teljes ellátást nyerhetnek. Német, francia társalgás, zongora. Révay-utca 8. 2824

Fehérnemű javításra

ajánlkozom előnyös árak mellett. Sarló-utca 9. 2872

Egy jóforgalmu üzlet

és korecsma, házzal román községben, biztos ekszistencia, betegség miatt kedvező lefizetési feltételek mellett eladó. Cim: Messer Simon, Branyest u. p. Facset. 2756

Gépirásban, könyvelésben

és az összes irodai teendőkben gyakorlott urileány irodai alkalmazást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba kérek „Gépiró” jellegre. 2867

Szőlő.

Eladó Gyorokon 5 m. hold szőlő ház, pince berendezéssel, esetleg a területnek fele. Bővebbet Aradon, Hajó-utca 28. sz. Kovács Imre. 2869

Gondos szülők figyelmébe.

A ki gyermekét (fiu, vagy leány) németiskolába óhajtja járatni és arra sulyt fektet, hogy a gyermek házias, megfelelő gondozásban részesüljön, mint otthon, az forduljon bizalommal Rozsnyay Mátyás gyógyszerárba, Arad, Szabadság-tér, ahol a kívánt címet megkapja. Levélbeni megkeresésre postafordultával választ kap. 2866

Révay-u. 10. szám alatt

ügyes fizető varróleányok azonnal felvételnek. 2873

Egy butorozott utcai szoba

külön bejárat, zongora használatl azonnal kiadó, Eötvös-utca 1. szám., I-ső emelet. 2847

Angol nyelvből

lecckéket ad művelt, legjobb kiejtéssel beszélő angol kisasszony. Cim a kiadóhivatalban. 2553

2 ház eladó.

Egy Boros Béni-tér 3. számú, egy Boczkó-utcai 2. számú. Bővebbet Arad, Boros Béni-tér 3., a liszt-raktárban. 2638

Karisnya-kötőde

Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota) A n. é. közönség rendelkezésére áll. 2696

Vegyeskereskedés

korlátlan italmérséssel a lippai járásban más vállalat miatt azonnal eladó. Bővebbet Sektick Jánosnál, Lippán. 2701

Ház eladás!

Jól jövedelmez, hozzátartozó nagy utcai háztelkek, ezek az építendő vashid által nagy értékre emelkedhetnek. Az egész terület 1100 □-öl. Előnyös feltételek, vételhez 4—5 ezer forint kell. Bővebbet Thököly Imre-utca 52., a tulajdonosnál. 2770

Szakszerű

német és angol oktatást, társalgást s kereskedelmi levelezést ad Órfi József. Lakás: Szent István-utca 1. szám. 2868

Eladó

Pöntenberg Ernő-utca 19. számú ujonnan épült, még 12 évig adómentes ház. Bővebbet ugyanott. 2807

Több iskolás leányka

teljes ellátásra, esetleg zongora tanítással is, gondos felügyelet mellett elvállaltatik özv. Barthel Sándornénál, Csernovits Péter-utca 28. szám. 2796

Állás betöltés.

Egy kényelmes állásba kerestetik egy 50—60 év körüli nyugdíjas, megbízható özvegy keresztény ur. A vallás nem számít, legyen az magyar, német, román vagy szerb. Az illető reflektánsok ajánlatukat e lap kiadóhivatalába küldhetik be. 2802

5. Földbérlet

Több évi haszonbérletre keresek 500—1500 holdig terjedő síkfekvésű földbérletet. A bérbeadó tulajdonos urakat felkérem, hogy a bérleti feltételeket alulirottal mihamarabb közölni sziveskedjenek. Angelina Tivadar, Muszkán, posta helyben. 2801

Eladó ház.

Csernovits Péter-utca 8. számú sarok ház előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet ugyanott.

Eladó ház.

Csermön a Fő-utcán egy több lakásból álló sarokház, mely üzlet-helyiségnek is igen alkalmas, minden hozzátartozó helyiségekkel, nagy borpincével és nagy gyümölcsös kerttel, elköltözés miatt szabaakézből azonnal eladó. Özv. Dr. Flamm Bertalanné. 2822

Azonnal kiadó

egy 2 szobából álló garcon lakás, mely irodának is alkalmas. Cim: Andrássy-tér 16. 2830

Eladó üzlet.

Sarok üzlet vegyeskereskedés, dohányáruda, erős, zárt edényekbeni italmérséssel, a legforgalmasabb vasuti utcában, más vállalat miatt kedvező feltételek mellett azonnal átadó. Facset, Grimm Testvérek. 2837

Féltaru,

használt, új kiadású tankönyvek az összes iskolák részére. Új iskolakönyvek teljes készlete, első minőségű tan- és írószerek kaphatók. Krausz Paulin könyv- és papirkereskedésében Arad, Színház-épület. 2898

Iskolás fiukat

teljes ellátásra elfogad uri család. Értekezhetni Kiss Ernő-u. 10. sz. 2874

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek számára legjobban beszerezhetőek Ingusz I és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-u. 201

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát jövedelmező ház. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 2663

Vidéki

fogyasztási szövetkezet keres kereskedő segédet románul is beszélők előnyben részesülnek. Cim a kiadóban. 2776

Megvételre keresek

lehetőleg a belváros közelében kerttel egy házat. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Házvétel” jelige alatt.

Legideálisabb szer az arcz és kéz bőrének ápolására az

„FIZOR”

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógyszárakban és gyógy-áru üzletekben.

Főelárító hely: 1531

WOJTEK ÉS WEISZ

gyógyáru nagykereskedő uraknál Aradon.

Kapható Hegedüs Gyula üzletében.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Zálogtárgyakról

zálogcédulákat, brilliáns és gyémánt köveket, tört aranyat veszek.

Születési, névnap, nász és menyasszonyi ajándékok

arany, ezüst és

ékszertárgyakban

rendkívüli olcsó árak mellett kaphatók.

Farkas J. Streicher

Arad, Tököly-tér 1.

Jutányos árak.**Még új,**Pontos kiszolgálás.

de már is köztudomásúvá vált, hogy

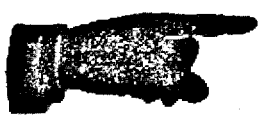
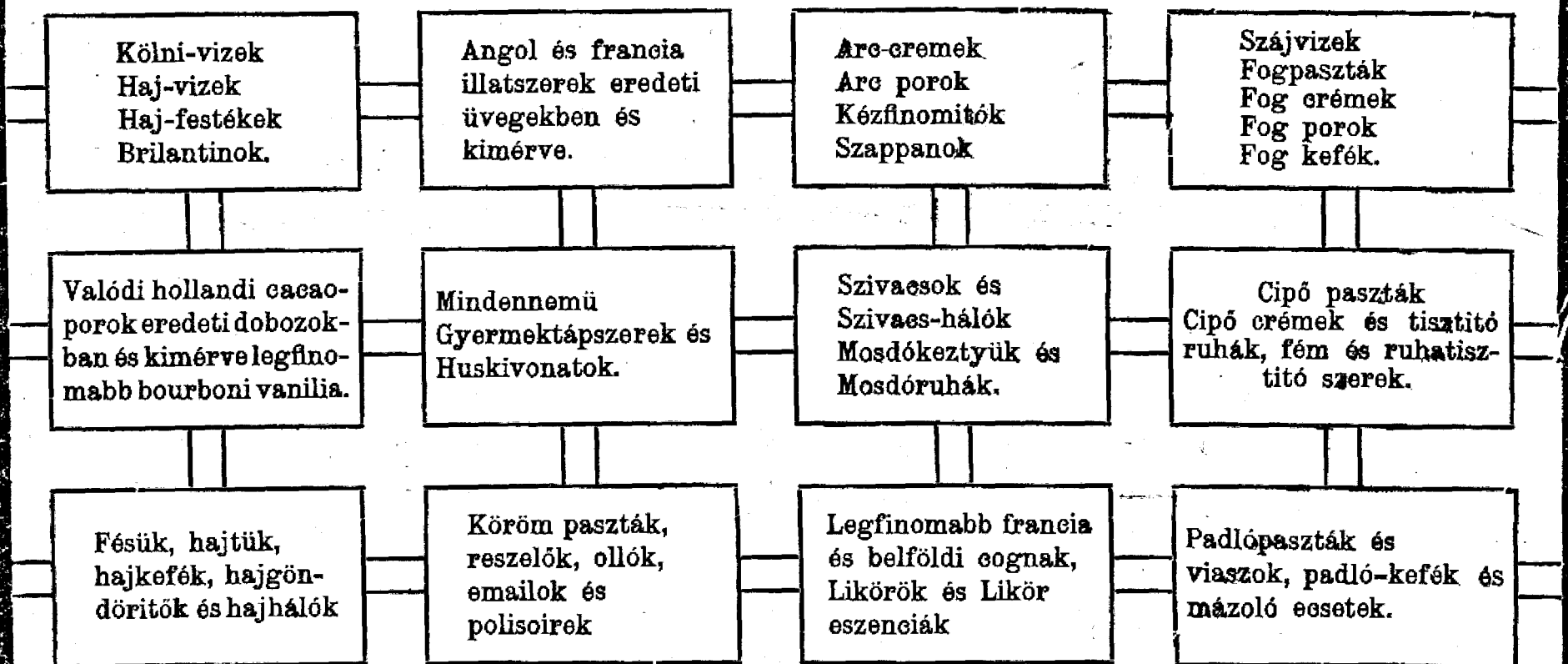
Pipere áruk, Kötszerek, Gummiárak és minden egyéb háztartási cikkeknek legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrása

a

2211

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2. (Minorita-palota.)

„RAPIDOL“

legjobb fémtisztító szer a világon, méregmentes, nem mar és a tárgyaknak tartós fényt ad.

Városi és megyei telefon 455.

Levélcím:

Városi és megyei telefon 455.

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2.

Pontos kiszolgálás.Pontos kiszolgálás.